Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

№ 31 (5635).

14 ФЕВРАЛЬ ШАНБА

1976 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ПАХТА ДАЛАЛАРИНИ ЭКИШГА СИФАТЛИ ТАЙЁРЛАШ, ЧИГИТ ЭКИШНИ ҚИСҚА МУДДАТДА ЎТКАЗИШ ВА УНИ ЕРНИНГ ТАБИИЙ НАМИГА УНДИРИБ ОЛИШ ТАДБИРЛАРИ

ОБЛАСТЬ ПАХТАКОРЛАРИ СОВЕТИ МАСЛАҲАТ БЕРАДИ

Партиямизнинг XXV съезди бўладиган йилда барча совет кишилари қатори областимиз қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ҳам она-Ватанга кўпроқ пахта, шунингдек бошқа экинлар, чорвачилик маҳсулотларини кўпроқ етказиб бериш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилган ҳолда фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Бу далаларда, фермаларда, боғларда олиб борилаётган ишларнинг кўламидан, кишиларнинг ҳаракатидан яққол кўриниб турипти.

1976 йил деҳқончилик ишлари ғоят муҳим эканлигини ҳисобга олиб, пахтачилик соҳасидаги дастлабки ишларни кучайтириб юбориш мақсадида яқинда пахтакорлар область советининг навбатдаги йиғилиши бўлди. Унда пахта далаларини экишга сифатли тайёрлаш, чигитни ернинг табиий намига ундириб олиш тадбирлари муҳокама қилинди.

Совет аъзолари, область қишлоқ хўжалик ташкилотларининг раҳбарлари 1976 йилги об-ҳаво қандай келишини ҳисобга олиб конкрет тадбирларни ишлаб чиқдилар. Бунда асосий эътибор чигитни ернинг табиий намига ундириб олиш юзасидан ҳозирги пайтда ва экиш кунларида нималарга алоҳида эътибор бериш кераклиги муҳокама қилинди.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, чигитни тез ва соғлом, бир текис ундириб олиш учун аввало ерларни юқори сифатли тайёрлаш алоҳида роль ўйнайди. Шундай қилинганда ёш кўчат тез ривожланади ва эрта ҳосилга кириб, мўл пахта олиш имконияти туғилади.

Мутахассислар берган маълумотларга қараганда бу йил ҳам сув кам бўлиши кутилмоқда. Шунинг учун ҳозиргача ерга синггган табиий намни сақлаб қолиш чораларини кўриш керак. Тажрибадан шу нарса маълум бўлмоқдаки, агар ер кузда юқори сифатли шудгор қилинган бўлса ҳам кўкламда далалар етилаётганда ўз вақтида борона қилинмаса тупроқдаги нам тез кўтарилиб кетади. Шунинг учун боронани вақтида ўтказишга жиддий эътибор бериш керак. Бунда намни сақлаш, шудгорни майин тупроқли бўлиши билан бирга эрта муддатларда униб чиққан бегона ўтларни томири билан йўқотади, катта-кутта кесакларни майдалаб, тупроқни донадор қилиб кетади.

Борона кўкламнинг келиши, ернинг етилишига қараб ер қатлами 8-10 сантиметр етилганда ўтказилса, мақсадга мувофиқ бўлади. Борона шудгорнинг кўндалангига қараб юргизилса ернинг текисланишига, шудгор вақтида қолиб кетган ғўзапоя, бегона ўтлар илдизини олиб кетишига ёрдам беради. Бизнингча, ҳар галги ёғингарчиликдан кейин ерларни бороналаш шарт эмас. Чунки борона тиркалган трактор бориб келавериб ернинг юқори қатламини қотириб юборади ва ҳосилдорликнинг камайишига сабаб бўлади. Қайта борона ўтказиш учун зарурат туғилмаса, бу ишни қилиш керак эмас. Бекобод, Бўка ва Пискент районларида кўклам пайтларида тез-тез шамол бўлиб туришини ҳисобга олганда бу ерларда борона билан бирйўла ерлар молаланиб кетилса, намнинг сақланишига катта фойдаси тегади.

Картани экишдан олдин ишлаш экишга тушишга 7—10 кун қолганда бошланса, ёки бу ишлар экишдан олдин бажарилса, кўкламги иш суръати кўнгилдагидек бўлади. Лекин шу нарсани унутмаслик керакки, чигит экиш кунларида шошилиб қолмаслик учун ер текислаш ишларини олдинроқ бошлаш зарур бўлади. Шудгор вақтида қолиб кетган бегона ўтлар, ҳар хил экинларнинг томирлари, қолдиқ ғўзапоялар бирйўла олиниб кетади. Бегона ўтлар бирмунча кўп далаларда 8—10 сантиметр чуқурликда культивация қилиш ёки чизеллаш мақсадга мувофиқдир. Шу билан бирга ерларда қолиб кетган илдизларни қўлда териб ташлаш энг яхши тадбирлардандир.

Пахтакорлар совети шуни таъкидлайдики, ерларни экишга тайёрлаётганда уларнинг ҳаддан ташқари қотиб кетмаслиги, майин тупроқли бўлиши тўғрисида жиддий ўйлаш керак. Шу даврда бажарилган ишлар учун меҳнат харажатини ҳаддан ташқари кўпайтириб юбормасликка, буни назорат қилиб туришга тўғри келади.

Тупроқ қатламида намнинг етарли бўлиши учун далаларни эрта кўкламда, экишдан олдин запас суғориш айрим ҳолларда яхши натижа беришини ҳисобга олиб, об-ҳавонинг келишига қараб бу иш амалга оширилса чакки бўлмайди. Уни ер ости сувлари бирмунча чуқур турган жойларда ўтказиш мумкин. Шунингдек ерларни экишдан олдин суғориш натижасида бегона ўтлар тез униб чиқади ва экишдан олдинги далаларни текислаш, бороналаш пайтида улар йўқолади. Шу билан бирга экиш вақтида нам тупроққа тушган гербицидларнинг таъсири бирмунча яхши бўлади, ерда нам яхши бўлиб, чигит тез, соғлом ва бақувват бўлиб униб чиқади.

1976 йилги чигит экиш кампаниясини муваффақиятли ўтказиш учун барча хўжаликлар экиш агрегатларини 25 февралгача тайёр ҳолга келтиришлари керак. Техникани тўла ва сифатли ремонт қилинганлигини қабул қилиб олиш учун хўжаликларда ва хўжаликлараро конкурслар ўтказиш кимнинг қандай ишлаётганлигини яққол кўрсатади. Шунингдек экиш ишларини қисқа муддатда туғаллаш учун ҳар бир хўжаликда битта экиш агрегатига 50—60 гектар ер бўлишини, агар шундай шароити бўлмаган жойларда бунга эришиш тадбирларини кўриш керак.

Экишни қисқа муддатда, юқори сифатли бажарилишини таъминлаш учун аввало малакали кадрлар етарли бўлиши тўғрисида алоҳида тадбирлар белгилаш зарур. Шу кунлардан бошлаб механизатор кадрлар ўртасида курслар, тажриба алмашув суҳбатлари, илғорлар тажрибасини кенг ўргатадиган ишларни амалга ошириш ғоят муҳимдир. Тракторчи ва сеялкачилар ўртасида **«чигитни энг қулай фурсатларда экиб оламиз, ишни сифатли бажарамиз, уруғлик чигитни нормал сарфлаймиз, уни ернинг табиий намига текис ундириб оламиз»** деган шиор асосида ишларни ташкил этиш керак.

Чигитни тўла ундириб олишнинг асосий шартларидан бири уни яхши тайёрлаш ва бу соҳада агротехника қоидаларига тўла эътибор беришдан иборатдир. Уруғлик чигитни чуқурларда ивитишга кескин зарба бериш лозим. Уни белгиланган вақтда сув пуркаб намланган ҳолда димлаб, сўнг экишга юбориш керак. Чунки, ҳозирги пайтда пахта тозалаш заводларида уруғлик чигит зарур бўлган ҳамма химикатлар билан дориланиб, сўнг колхоз ва совхозларга юборилади.

Биз ернинг тафти 12—14 даражага етгандагина чигит экишга қулай вақт вужудга келган, деб ҳисоблаймиз. Ер қизимай туриб экилган чигит чирийди, қаторлар ола бўлиб қолади. Ер қизигач, тупроққа тушган чигит тез илдиз отиб бақувват бўлиб ўсади. Гектарларда кўчат қалинлиги нормал бўлади, ҳосил эрта пишиб етилади. Экиш кампаниясини шундай ташкил этиш керакки, областимизда ҳамма майдонларда 25—28 апрелдан кечикмай чигитни тўла ундириб олайлик. Экишни 5—7 кунда туғаллаш энг қулай муддатдир. Экиш билан бир йўла эгат олиб кетиш зарур. Бу ўтган йилгига ўхшаш кўклам қуруқ келганда тезроқ сув қўйиш имкониятини беради ва баҳорда бўладиган ёғингарчиликлар суви шу эгатларда сақланиб, намнинг етарли бўлишини таъминлайди. Уруғлик чигитни 3—5 сантиметр чуқурликка ташлаш ҳар қандай об-ҳаво шароитида ҳам дард қолдирмайди.

Сув камчил бўлиши кутилаётган бу йилги шароитда минерал ва органик ўғитларни қўшиб фойдаланиш алоҳида аҳамиятга эга. Бу ўғитларнинг таъсирини анча оширган бўлади. Бунда ерга кузда қандай ўғитлар солинганлигини албатта ҳисобга олиш керак. Кузда ўғитланмаган майдонларга экиш олдидан албатта ўғит бериш керак. Унда фосфорли, калийли ўғитларни йиллик нормадаги 25—30 процентини солиш зарур. Кузда фосфор-калий ўғитлари солинган майдонларга экиш олдидан фақат азотли ўғитлар бериш маъқул. Аммофос ўғитлар бўлган хўжаликлар уни биринчи навбатда экишдан олдин солсалар ҳосилдорликни оширишга катта ёрдами тегади

Мўл ҳосил етиштириш мақсадида иш олиб бораётган ҳар бир хўжалик гектарларда 130—150 минг тупдан ғўза кўчати бўлишини таъминлашлари зарур. Ғўза бу хилда қалинликда бўлганда уларнинг ҳаддан ташқари ғовлаб кетмаслиги, шохларининг тарвақайламаслиги тадбирларини кўриш керак. Шунга эришиш зарурки, бирор колхоз ва совхозда ҳам мўлжалланган миқдордаги ғўза кўчати бўлишига эришмай туриб экиш туғалланди деб бўлмайди. Гектарларнинг тўлиқ бўлиши тўғрисида жиддий иш олиб бориш зарур. Карта чеккалари, бурчаклари, ҳатто дарахтлар тагигача чигит экиш керак. Ҳар бир қарич суғориладиган ер бўш қолмасин.

Қишнинг юмшоқ келаётганлиги ҳар турли ҳашарот ва зараркунандаларнинг кўпайишига қулай шароит яратиб бермоқда. Шунинг учун бедапояларга гексахлоран сепиш керак. Бошқа ҳашаротларни йўқотиш учун инструкцияда кўрсатилганидек ишни ташкил этиб, заҳарли дорилардан мақсадга мувофиқ фойдаланиш зарур. Бунинг учун ердан туриб дори сепадиган аппаратлардан, механизмлардан фойдаланиш зарур.

Экиш ишлари бошланиб кетгунга қадар барча колхоз ва совхозларда суғориш тармоқларини, каналларнинг ремонтини тугатайлик. Янги насослар ўрнатиш, қудуқлар қазиш ишларини жадаллаштириб юборайлик.

КПСС XXV съездини меҳнатда янги-янги муваффақиятлар билан кутиб олиш учун пахтакорлар ўртасида социалистик мусобақани кучайтириб юборайлик.

Янгийўлдаги пойафзал фабрикаси ишчиси Т. Мирзаев коммунистик меҳнат зарбдори деган шарафли номни ўзининг фидокорона меҳнати билан оқламоқда. Корхона ишчилари ўртасида ўнинчи беш йилликнинг дастлабки йили планларини муддатидан илгари бажариш учун мусобақанинг олдинги сафида бораётир.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

ИЛҒОР СУТ СОҒУВЧИЛАР

Колхозда олти сут соғувчи бор. Ўтган йил улар мусобақалашиб ишлашди. Мусобақа якунлари қараб чиқилиб, Ёқутхон Болтабоева, Жамила Эшмуродова ўртоқлар ғолиб деб топилди. Ёқутхон ҳар бир сигирдан 3200 килограммга етказиб сут топширди. Жамила эса 3100 килограммга етказди. Улар пландан ташқари топширган сут учун қўшимча мукофотлар олишди.

Сут соғувчилар ўз ютуқларини мустаҳкамлаб, янги беш йилликда ҳам қувончли ютуқларни қўлга киритишяпти.

Ўтган йили январь ойида ўртача ҳар бир сигирдан 161 килограммдан сут соғиб олинган эди. Бу йил эса шу давр ичида соғиб олинган сут 183 килограммданга тўғри келди. Шундай қилиб, хўжаликда ялпи сут соғиб олиш 2198 килограммга кўпайди.

Биз сут булоғини кўпайтираётган чорвадорлар билан суҳбатлашдик. Улар суръатни бўшаштирмасликка, ўтган йилдагидан ҳам янада кўпроқ сут топшириб, ўнинчи беш йилликнинг дастлабки йили планини муддатидан олдин бажаришга аҳд қилганликларини айтдилар.

З. ГУМИРОВ,
Ўрта Чирчиқ районидаги «Партия XXII съезди» колхози.

КАШТАЛАР ЖИЛОСИ

Халқ усталарининг узоқ изланишлар натижасида яратган ва яратаётган бадиий буюмлари ўзининг бежиримлиги, нафислиги, оригиналлиги билан фаровон ҳаётимизни яна ҳам безаб, файз киритмоқда, катта эстетик завқ ва гўзаллик бахш этмоқда.

Ўзбек каштачилиги, матога гул тикиш санъати ҳам бой мазмуни ва гўзаллиги, нафислиги, жозибадорлиги билан донг таратган. Бу нодир санъат намуналари фақат Совет Иттифоқидагина эмас, балки жаҳонга ҳам машҳурдир. Чеварлар жило берган сўзаналар гўзаллик шайдолари томонидан юксак баҳоланиб келинмоқда.

Қайси бир ўзбек хонадонига кирманг, унда сиз каштачилик санъати намуналарини кўрасиз. Айниқса, икки ёшнинг бахт тўйи ўтаётган хонадонга кирсангиз ундаги бадиий каштачилик санъати маҳсули бўлган сўзана, зардевол, кирпеч, палакпар кўзни қувнатади.

Тошкентдаги бадиий буюмлар фабрикаси республикада халқ декоратив санъати намуналарини яратувчи энг йирик маскандир. Фабрика чеварлари каштачилик буюмларини безашда қадимий гул шаклларидан ижодий фойдаланиш билан бирга, уларга замонавий мазмун бахш этмоқдалар. Жумладан, кейинги йилларда ўзбек сўзана, чойшаб, кирпеч, гулкўрпаларига беш қиррали юлдуз, пахта, ўроқ ва болға, Ернинг сунъий йўлдоши, тинчлик кабутарлари каби янги безак шаклларининг кириб келиши уларга замона руҳини бермоқда.

Корхонанинг қўли гул чеварлари шу кунларда бадиий кашталарнинг турли хил нусхаларини ижод этиш билан бирга илгарилари аҳоли ўртасида кенг тарқалган палак, гулкўрпа, кирпечларнинг янги намуналарини яратмоқдалар.

Бу ўринда шуни айтиш керакки, бадиий каштачиликда азалдан палак тикиш ниҳоятда мураккаб жараён бўлиб келган. Шунга қарамай, ҳозирда фабрика чеварлари попоп тикув машиналарида уларнинг оммавий қулай нусхаларини тайёрламоқдалар.

Умуман, ҳар бир кашта буюмлари тикилишининг ўзи ҳам бир санъат ҳисобланади. Ана шу санъатни қадрлаб, кўплаб бежирим, нафис, сифатли бадиий маҳсулотлар тикиб, уларнинг янгидан-янги намуналарини яратаётган Саодат Тоҳирова, Ҳамида Шоюсупова, Хосият Мирзаахмедова, Туробжон Муҳаммаджонов, Васила Муслинбоева, Раҳимжон Акбаровлар ўзаро социалистик мусобақада пешқадамлик қилишяпти.

БУТУНИТТИФОҚ СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚА ҒОЛИБЛАРИ

Фабриканинг яна бир ажойиб маҳсулоти борки, у ҳам бўлса, довруғи бутун жаҳонга ёйилган ўзбек дўпписидир. Дўппидўзлик халқ бадиий фаолиятининг энг кенг тарқалган формаларидан бири бўлиб, каштачилик санъатининг энг оммавий турларидан ҳисобланади.

Дўппиларнинг ҳар бири ўзининг яратилиш услубига эга. Уларнинг шакллари асосан бир хил бўлса ҳам, безаш усуллари бир-биридан фарқ қилади. Масалан, «Чуст» дўпписи қора сатинга «қалампир» нусха гул босилиб, оқ ипак билан тикилса, «Тошкент ироқи»да турли хил рангларда тўп-тўп атиргуллар тасвири жилоланади. Булардан фарқли равишда «Чори гул» дўпписи асосан бахмалга тикилиб, унинг тўрт палласида ипаклардa безалган тўртта гул бўлади ва бошқалар.

Шуниси қувонарлики, кейинги пайтларда чеварлар тикиб чиқараётган «Нозик», «Ироқи», «Чуст» дўппилари давлат Сифат белгисини олишга сазовор бўлди.

Фабрика коллективи КПСС XXV съездини муносиб совғалар билан кутиб олиш учун ҳаракат қилмоқда. Улар тўққизинчи беш йиллик планини ўтган йил 11 декабрда адо этиб, пландан ташқари бир неча юз минг сўмлик маҳсулот тикиб чиқардилар. Ўтган беш йилликда меҳнат унумдорлиги 1,7 марта ўсди. Фабрика замонавий, техник жиҳозлар билан таъминланган янги бинога кўчиб ўтди.

Агар саккизинчи беш йилликда фабрика ишчиларининг ўртача иш ҳақи 81 сўмни ташкил этган бўлса, тўққизинчи беш йилликда эса бу кўрсаткич 124 сўмга етди. Бошқача қилиб айтганда, ишчи-хизматчиларнинг ўртача ойлик маошлари 53 процент ошди. Ўтган давр ичида 11 хил маҳсулотга давлат Сифат белгиси берилди. Булар «Ироқи», «Нозик», «Чори гул» дўппилари ва сўзана, чойшаб, кирпеч, зардевол ва бошқалардир.

Корхонанинг тўрт ишчиси бир беш йилликда икки беш йилликни бажариб, ҳозир 1981 йил ҳисобига маҳсулот топширяпти. Булар Маъфират Хабибуллаева, Таня Коблякова, Ҳафиз Раҳимов ва Рафиқ Маликовлардир. 1977 йил ҳисобига 114 киши, 1978 йил ҳисобига 38, 1979 йил ҳисобига 24 ишчи меҳнат қилмоқда.

Ўтган беш йиллик ва унинг якунловчи йили план ҳамда мажбуриятларини муддатидан илгари бажарган чеварлар КПСС XXV съездини муносиб меҳнат зафарлари билан кутиб олиш учун социалистик мусобақани тобора авж олдирмоқдалар.

Куни кеча фабрика коллективи учун қувончли воқеа содир бўлди. Улар ўтган йил якунлари бўйича Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси ғолиби бўлишди.

Э. ЮСУПОВ.

ТАДҚИҚОТЛАРНИНГ САМАРАЛИ ЧИҚИШИ УЧУН

Тошкентда Ўрта Осиё республикалари қишлоқ хўжалик, илмий-тадқиқот муассасалари, тажриба станциялари ва олий ўқув юртлари партия ташкилотларининг секретарлари ҳамда раҳбарларининг зонал кенгаши бўлиб ўтди. Кенгаш қатнашчилари КПСС Марказий Комитетининг «Литва деҳқончилик илмий-тадқиқот институтининг тадқиқотлар самарадорлигини ошириш ва фан-техника ютуқларини қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига жорий этиш борасидаги иши тўғрисида» қабул қилган қарори асосида илмий муассасалар партия ташкилотларининг вазифаларини муҳокама қилдилар.

В. И. Ленин номли Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик фанлари Академияси Ўрта Осиё бўлимининг 1971—1975 йиллардаги иш якунлари ва ўнинчи беш йилликдаги вазифалари тўғрисида бўлимнинг академик-секретари А. Имомалиев доклад қилди.

Кенгаш қатнашчилари тадқиқотлар самарадорлигини ошириш ва уларни координация қилиб туриш, фан-техника ютуқларини қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига жорий этиш, коллективларда ғоявий-сиёсий ишларни ташкил этиш масалаларига катта эътибор бердилар.

Кенгашда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Р. Қурбонов, КПСС Марказий Комитети қишлоқ хўжалик бўлими мудирининг ўринбосари И. К. Капустьян нутқ сўзладилар.

Кенгаш қатнашчилари Ўзбекистоннинг илмий ташкилотларида тадқиқот ишларининг ташкил этилиши ҳамда партия ташкилотларининг иш тажрибалари билан танишдилар.

(ЎзТАГ).

БАҲОР ТАРАДДУДИ

Оржоникидзе районидаги «Правда» колхози деҳқонлари бултур 11 минг 500 тоннадан ортиқ сабзавот сотиб яхши натижага эришган эдилар.

Колхоз миришкорлари ўнинчи беш йилликнинг дастлабки йилини ҳам зўр кўтаринкилик билан бошлаб юбордилар. Уларнинг аҳди жонажон партиямизнинг XXV съезди бўладиган йилда шаҳар аҳолисига 14 минг тонна сабзавот ва бошқа кўплаб маҳсулот етиштириб беришдир.

Шу кунларда колхоз далаларида 8 та ҳайдов трактори ишлаб турипти. Об-ҳавонинг қулай дамларидан фойдаланиб, ерлар пиёз ва эртаги карам экишга тайёрланмоқда. Айниқса, механизаторлардан Рашид Аширметов, Абдураҳмон Абдуллаев ва Тўлаган Ўтановлар иши баракали бўлмоқда. Улар ер тайёрлаш кунлик нормаларини 1,5 ҳиссадан бажариб, илғорликни қўлдан бермаётирлар.

Пиёз экиш колхознинг Нуриддин Валиев, Маъруф Машрабов бошлиқ бригадаларида жадал бормоқда. Бу бригадаларда кунига 4—6 гектардан ерга эртаги пиёз экилмоқда.

И. НЕЪМАТОВ.

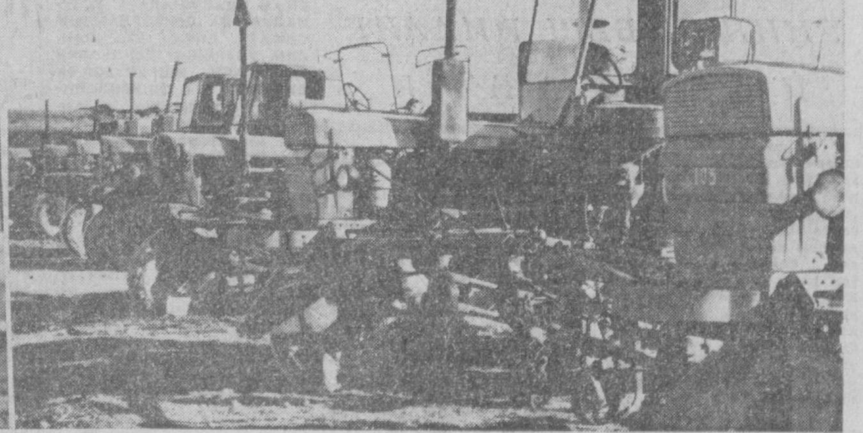

Шу кунларда пахтакор деҳқонлар баҳорги экиш кампаниясига ҳар томонлама пухта ҳозирлик кўрмоқдалар. Устахоналарда техника ремонти жадал олиб борилмоқда. Далаларга маҳаллий ўғит чиқариш, ариқ-зовурларни тозалаш ишлари тез ва сифатли бажарилмоқда. Оққўрғон районидаги «Партия XXII съезди» колхози деҳқонлари ҳам баҳорга тайёргарлик ишларини уюшқоқлик билан олиб боришаяпти. Колхозда барча экиш агрегатлари, сеялка ва бороналар сифатли ремонтдан чиқарилди. Механизаторлар ўз агрегатларини қайта-қайта синовдан ўтказиб, мавсумга тўла шай қилиб қўймоқдалар. Суратда: моҳир механизаторлардан А. Мамиров ва Т. Бўтаев ўртоқлар. (Ўнгда) баҳорга шайлаб қўйилган тракторлар.

А. Тўраев фотолари.

БУНЁДКОРЛАР АҲДИ

160-қурилиш тресте — Чирчиқдаги йирик ташкилотлардан бири. Трест бунёдкорлари айниқса тўққизинчи беш йилликнинг иккинчи ярмида улкан ютуқларга эришиб, юксалиш сари дадил қадам ташладилар.

Бинокорлар ўтган беш йиллик планини 102,6 процент бажаришди. Меҳнат унумдорлиги 18,6 процентга ошди. Чирчиқлик қурувчилар ҳозирги кунда КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун ҳаракат қилмоқдалар. Кун сайин қизғин тус олаётган мусобақанинг олдинги сафларида коммунистлар боришяпти. Жумладан, коммунист Н. Жбанов бошлиқ бригада коллективи ажойиб ташаббус билан чиқди. Улар ўнинчи беш йилликнинг биринчи квартали планини КПСС XXV съезди очиладиган кунгача бажаришга сўз бердилар.

Илғорлар ташаббуси кенг қулоч ёймоқда, кўплаб қурилиш бошқармаларининг бригадалари ҳамкасбларини қўллаб-қувватлашяпти. Н. Шкитин, В. Пожидаев бошлиқ бригадалар бу ташаббусга биринчилар қатори қўшилишди.

ЎНИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИК МАРРАЛАРИ

КПСС Марказий Комитетининг «1976-1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» тўғрисидаги партия XXV съездига лойиҳаси умумхалқ муҳокамасида

ИНТИЛИШ

Ангрендаги «Кўчбулоқ» кони ишчи-хизматчилари КПСС Марказий Комитетининг партия XXV съездига лойиҳасини чуқур ўрганиб, шу муҳим ҳужжат асосида ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш ва маҳсулот сифатини яхшилаш бўйича юксалиш режаларини белгилаб олган ҳолда фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Икки ойлик планни съезд очиладиган кунгача тўла бажаришмоқчи. Қолган вақт ичида планга қўшимча кўплаб руда қазиб олинади.

Юксак социалистик мажбуриятни муваффақиятли бажариш учун барча иш участкаларида ўзаро меҳнат беллашуви қизғин авж олдириб юборилди. Г. Ананьев, Ф. Амиров ва А. Ягудинлар бошлиқ проходкачилар бригадалари смена топшириқларини 130 процентга етказиб адо этиб, мусобақада пешқадамлик қилмоқдалар.

А. РАЗЗОҚОВ.

«КИРОВЕЦ»НИНГ ИМКОНИЯТЛАРИ

Ўрта Осиё машина синаш станциясида «К—701» трактори синалиб бўлди, унинг пахта далаларида ишлаш имкониятлари аниқлаб чиқилди.

Кучли «Кировец» етти корпусли плуг билан ер ҳайдашда текшириб чиқилди. Бир сменада у 10 гектар ерни, оддий тракторга қараганда, 2,7 баравар кўп ерни ҳайдай олади. Уни пахта етиштириладиган ерларни ҳайдашда ишлатишдан олинадиган йиллик тежам 700 сўмга боради. Экишдан олдин ерни дискалаш ва транспорт ишларида «Кировец» синалганида ҳам шундай юксак самарага эришилди.

Янги моделдаги «Кировец» тракторчиларнинг ишлаши учун анча қулай. Ёзда унинг кабинаси «Т—4А» тракторига нисбатан 6 градус салқинроқ, қишда эса уй температурасида бўлади. «Кировец»нинг кабинаси механизаторни чанг-тўзондан яхши муҳофаза қилади.

Станция мутахассислари «Кировец» айниқса катта участкаларда, хусусан Мирзачўл ва Қарши даштининг очилган қўриқ ерларида пахтачилик учун қишлоқ хўжалик машиналари билан комплекс равишда ишлатилиши мумкин, деб тавсия қиладилар.

О. ПАНОВА,
ЎзТАГ мухбири

ИСТИҚБОЛ ҚУВОНЧИ

Шу кунларда бу фабриканинг барча цех ва участкаларида ғайрат ва шижоатга тўла меҳнат авж олмоқда. Ҳар бир ишчи, инженер-техник ходим ва хизматчи ўнинчи беш йилликнинг дастлабки йилида яхши кўрсаткичларга эришиб, КПСС XXV съездини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун бутун тажрибаси ва маҳоратини сарфлаб ишлаяпти. Ўнинчи беш йилликда пойафзал саноатини ривожлантириш бўйича белгиланган катта режалар коллективни меҳнатда янги зафарларга руҳлантирмоқда.

Корхона меҳнат аҳли КПСС Марказий Комитетининг партия XXV съездига лойиҳасида пойафзал ишлаб чиқаришни кўпайтириш, унинг сифатини яхшилаш юзасидан қўйилган вазифаларга амалий жавоб беришга астойдил бел боғлаган. Шунинг учун ҳам улар бу йил юксак марраларни кўзлаб ишлашяпти. Йил давомида пландагидан ташқари 44 минг жуфт турли-туман оёқ кийимлари ишлаб чиқаришга қарор қилдилар. Айниқса, юксак категориядаги пойафзаллар ишлаб чиқариш анча кўпайтирилади. Пойафзалнинг 62 хил модели жорий қилинади. Корхона ишчилари икки ойлик планини шу йилнинг 24 февралигача бажаришади.

Барча ишчи-хизматчилар эл-юрт олдида берилган ана шу ваъданинг тўла уддасидан чиқиш учун мусобақани кундан кунга авж олдирмоқдалар. Бу ватанпарварлик ҳаракатида коллективнинг аксарият кўпчилиги фаол иштирок этмоқда. Шу туфайли ҳам маҳсулот реализация қилиш январь ойи плани зиёдаси билан бажарилди. Савдо шаҳобчаларига қўшимча минглаб жуфт пойафзал жўнатилди.

Коллектив меҳнатда қўлга киритаётган бу ютуқларга корхонанинг пешқадам ишчилари ҳам муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Фабрикада ана шу илғорлар ҳақида гап очилгудек бўлса, биринчи навбатда фрезерчи Одил Осмоновнинг номини тилга олишади. У бундай иззат-икромга ўзининг фидокорона меҳнати, сифатли иши, мураббийлиги туфайли муяссар бўлди. Иш вақтидан унумли фойдаланиш, ихтиёридаги фрезер станогини доим яхши ҳолда сақлаш, касбга бўлган меҳр муваффақиятлар омили бўлмоқда. Тажрибали ишчи тўққизинчи беш йиллик шахсий нормасини муддатидан анча илгари бажарди. Бир неча ойдан бери келгуси йил ҳисобига маҳсулот бермоқда. Қўлидан чиқаётган пойафзалнинг сифати ҳам юксак бўлмоқда.

— Ўнинчи беш йиллик планида белгиланган улкан режаларни амалга ошириш ҳар биримизнинг меҳнатимизга боғлиқ,— дейди у.— Бунинг учун доим унумли ва сифатли ишлашимиз керак. Ана шундагина партиямиз белгилаган улкан вазифалар муваффақиятли амалга оширилиши мумкин.

— Коммунист Одил Осмонов,— дейди фабрика партия ташкилоти секретарининг ўринбосари ўртоқ И. Пименева.— ўз ҳалол меҳнати билан ҳаммага намуна бўлмоқда. Сменадаги ўртача иш кўрсаткичи 120—130 процентни ташкил этмоқда.

Фабрикада Одил ака Осмонов сингари ўзининг самарали меҳнати билан кўпчиликнинг оғзига тушган, ишчилар эътиборини қозонган пойафзалчилар анчагина бор.

Обойчи Хабиба Қўчқорова ҳақида ҳам фақат илиқ сўз эшитасиз корхонада. У шахсий беш йиллик нормасини ўтган йилнинг март ойида бажарган эди. Шу йилнинг 7 январида эса ўнинчи беш йилликнинг биринчи йили нормасини бажарганлиги ҳақида рапорт берди. Ўрнатувчи О. Ёқубов ҳам илғорлардан ҳисобланади. У шу кунларда нормани 130 процентга етказиб бажаряпти. Фрезерчи Ў. Ўсканов, йўнувчи В. Қоражонов, бичиқчи Е. Рагулина, мастер Э. Фаст ва бошқа ўнлаб пойафзалчилар партия XXV съездини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш юзасидан бораётган мусобақада пешқадамлик қилишяпти. Нормани доим ошириб бажаришяпти ва фақат аъло сифатли маҳсулот беришяпти.

Илғорларнинг намунаси яхши самара бермоқда. Юзлаб ишчилар меҳнатда уларга тенглашиш учун интилишяпти. Бу коллектив меҳнати натижасининг баракали бўлишида ҳал қилувчи роль ўйнамоқда. Шунинг учун ҳам ҳозир пойафзалчилар меҳнати календари графикдагидан бир неча кун илдам бормоқда.

М. МАҲМУДОВ.
Янгийўл.

ПОЙТАХТДАГИ пиллакашлик фабрикаси коллективи эл қатори партиямиз XXV съездини меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун ўзаро мусобақани қизитиб меҳнат қилмоқда. Суратда: ипак сараловчи Р. Бектемирова. Бу илғор ишчи ҳозир 1977 йил ҳисобига меҳнат қилмоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

ҲАМЖИҲАТЛИКДА

НАСИБА Хонхўжаева 1968 йили Тошкент тўқимачилик институтини тамомлагач, 34-маиший хизмат комбинатига ишга кирди. Ҳозир у комсомол-ёшлар сменасида мастер бўлиб хизмат қилмоқда.

Сменада асосан хотин-қизлар ишлайди. Бичувчи Сабоҳат Алчабекова, тикувчилардан Малоҳат Исмоилова, Марям Йўлдошева ҳамда Дилором Азаматовалар ўтган беш йиллик планларини 120—130 процентдан адо этишиб, бошқаларга ўрнак бўлишмоқда.

Коллектив ўтган йили ҳар ойда план бўйича 3000 сўм ўрнига 4000 сўмлик маҳсулот тайёрлади.

Аҳоли чеварлардан миннатдор. Таклифлар дафтарчасини варақлар эканмиз, меҳнат зарбдорлари Маргарита Пак, Жамила Сулаймонова ва Арофат Толипова тайёрлаган костюм қулай ҳамда пальтоларнинг бежирим тикилганлигидан мамнун эканликлари ҳақидаги қалб сўзларини ўқидик.

Шу кунларда коллектив КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш иштиёқида меҳнат қиляпти. Чеварлар 1976 йилда маиший хизматни яна ҳам яхшилаб, аҳолига манзур бўладиган чиройли кийимлар тайёрлаб, йил давомида 36 минг сўм ўрнига 48 минг 400 сўмлик кийим-кечак тикишга аҳд қилишган.

М. МАҲМУДОВА.

САКСОВУЛ УРУҒИ ЭКАДИГАН СЕЯЛКА

«Союзсельхозтехника» машиналари каталогига саксовул ва черкез уруғи экадиган сеялка ҳам киритилди. Ўрта Осиё ўрмон хўжалиги илмий-тадқиқот институтида яратилган бу сеялка чўл ўсимликлари уруғини экиш билан бир маҳалда суюқ ўғит ва гербицид моддалар ҳам солиб кетишга мўлжалланган. Махсус қурилма агрегатни белгиланган уруғ экиш нормасига тез ва осон ростлашга имкон беради.

Шофрикон ўрмон хўжалигининг механизаторлари Кизилқумда қишда саксовул уруғи экишда янги сеялка билан бир сменада 40—50 гектар чўл ерларини экиб улгуряптилар.

(ЎзТАГ).

КПСС XXV СЪЕЗДИ ДЕЛЕГАТЛАРИ

БАХТ

Одамлар бор, бахтнинг кетидан қувишади. Лекин, бахт шундай нарса эканки, у ўзини қувганларни ёқтирмайди. У сидқидилдан, астойдил меҳнат қилаётган одамга йўлдош бўларкан.

Ҳа, меҳнат деган буюк тушунча инсонни доимо улуғлаб келган, улуғлайверади. Бахт ато этиб келган, ато этаверади.

Рўпарамда шундай одамлардан бири — ёши қирқларни қоралаб қолган аёл ўтирибди. У кечагина бахт билан юзлашиб қувончдан кўзига олам мунаввар бўлиб кетган. Ҳаяжони ҳануз босилмаган:

— Сизга нимани гапириб бераман, укам. Ман гап билмайман. Мактабдан кейин ўқимаганман. Унақа зўр иш қилганим ҳам йўқ... 1964 йилда партияга ўтдим. 1966 йилда эса шу комбинатга ишга келдим. Турмуш ўртоғим Рихсимбой акам шу ерда ишлардилар...

— Ҳа, Турдихоннинг коллективимизга қўшилганига кўп вақт бўлгани йўқ, — дейди корхона партия комитетининг секретари В. Горбачев, — албатта, нисбатан олиб қараганда ўн йил унча узоқ муддат эмас. Бу ерда 20—25 йиллаб ишлаётганлар кўп топилади. Бироқ, ҳар бир кишининг, айниқса ҳар бир коммунистнинг ўзини кўрсатиши, нималарга қодир эканини намойиш қилиши нуқтаи назардан қарасак, ўн йил — етарли муддат. Турдихон Холдорова ана шундай умум ишига жонкуярлиги, фидокорлиги, ташаббускорлиги билан ўзини танитган коммунистлардан.

Турдихон дастлаб Ўзбекистон қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинатининг 3-цехига ишга келди. Бир-икки ой тикловчи-пиширувчи касбини ўрганди. Меҳнатга чанқоқ, зеҳнли, қувноқ табиатли Турдихон Маша опага ёқиб қолди. Мария Андреева кўп йиллик иш тажрибасига эга, юқори разрядли пиширувчи эди. Турдихон устозининг астойдил ёрдами туфайли оз фурсатда мустақил ишлашга ўтди. Орадан уч ой ўтгач малака комиссияси унга иккинчи разряд берди.

Турдихон ишлари юришиб кетганидан ўзида йўқ хурсанд эди. Чунки, у комбинатга минг истихола билан келган. Қишлоқда туғилиб ўсган, ҳамиша далада меҳнат қилиб келган одамнинг бирдан ишчилар сафига қўшилиши, машина ва механизмлар билан ишлашдан чўчиши табиий. Бир-икки ой қийинчиликлар ортда қолиб, энди у ўзини коллективда эркин сеза бошлади. У разрядли ишчи, коллективнинг тенг ҳуқуқли аъзоси! Бу тасаввур, эркинлик Турдихоннинг ғайратига ғайрат қўшди. Натижада йил охирламай туриб учинчи разряд олди. Кейинги йили эса унинг меҳнат дафтарчасида тўртинчи разряд қайд қилинди...

Бундан уч йил муқаддам комбинатда янги ўн учинчи цех бунёд этилди. Бу улкан цех замонавий ярим автомат ва автомат ускуналар билан жиҳозланган. Уларни бошқариш учун энг малакали, тажрибали ишчилар танлаб олинди.

Турдихон янги цехга бригадир бўлиб ўтди. Ҳозир уларнинг бригадаси цехдагина эмас, комбинатда илғорлардан ҳисобланади. Бригадалараро социалистик мусобақада уч ойдан бери муттасил биринчи ўринни эгаллаб келишяпти. Люба Кохтерева, Зоя Рахматулина, Ўриной Ермакова каби зарбдорлар нормадаги учта ўрнига тўрт-бештадан печда ишлаб, шахсий топшириқларини анча ортиғи билан адо этишяпти...

Тушки танаффус тугади. Турдихон ишга тушди. Суҳбатни печлар қаршисида давом эттирдик. Пиширувчилар сариқ тусли порошокни махсус идишларга солиб, печларга жойлашмоқда. Ўн беш минут ўтар-ўтмас ангидрид порошоги печнинг нариги томонидан кул ранг тусда металл порошокка айланиб чиқяпти. Бу маҳсулот бошқа цехга юборилади. У ерда эса қаттиқ қотишма — темир кескичлар, бошқа асбоблар учун махсус металл тайёрланади.

— Яқингинада мана шу жараёнларнинг кўпи қўлда бажариларди, — дейди Турдихон, — энди эса деярли ҳаммаси автоматлашди. Ишимиз анча енгиллашган, ишлаб чиқараётган маҳсулотимиз эса ўнлаб баравар кўпайди. Жумладан, эски печларда очиқ олов қаршисида ишлардик. Энди эса олов тафти юзга урилмайди, ёпиқ. Илгари порошок бир соатда пишадиган бўлса, ҳозир ўн беш минутда пишяпти.

Меҳнат унумдорлиги кескин ортганлигига яна бир мисол: янги ишга келганимда икки киши битта печда ишлардик. Ҳозир бир киши тўрт-беш печга хизмат қиляпти. Булар ҳаммаси кун сайин такомиллашиб бораётган техникамиз шарофатидан. Ўз навбатида, турмушимиз фаровонлиги ҳам ортиб боряпти.

Т. Холдорова самарали, фидокорона меҳнати эвазига 1971 йилда «Шавкатли меҳнати учун» медалини олишга сазовор бўлди. Шунингдек, у В. И. Лениннинг 100 йиллиги Юбилей медали ҳамда комбинат маъмуриятининг бирнеча Фахрий Ёрлиқлари билан тақдирланган.

...Турдихон ишдан кейин уйига шошилди. Укаси Рустамни қўлига кўтариб олган қизчаси Муҳаббат эшикдан чиқиб келаётган экан. Хурсанд бўлиб «суюнчи» олди:

— Опа, бувам иннайкейин, бувим келдилар!

Юсуфбой ота билан Хонбуви ая кенжа қизларининкига ойда—йилда бир келишади. Кексайиб қолишган, йўлга тоблари йўқ. Шунинг учунми, Турдихон бу хабарни эшитиб, қизидан ҳам ортиқ севинди.

— Келинглар, келинглар, қайси шамол учирди?— тахмондан янги кўрпачаларни олиб ёзаркан, оғзи тинмай сўзларди унинг.

— Сенинг шамолинг учирди, қизим, — деди ота мамнун бўлиб, — ўзинг бормасанг ҳам бир қутлаб кетайлик, деб келдик. Қизи ҳайрон бўлиб дадасига бир зум қараб қолди:

— Вой, сизлар ҳам эшитдингларми?

— Эшитдик-да. Кеча аканг газит кўтариб кириб келди. Кенжатойиз Москвага борадиган бўлибди. Съездга боркан, коммунистлар сайлашипти, дейди. Фамилиянгни ўқиб берди. Меҳнатнинг таги роҳат деб бежиз айтишмаган. Роҳатни кўргин. Бизларнинг қанча умримиз бойнинг эшигида ҳазон бўлиб кетди. Совет ҳукумати омон бўлсин ишқилиб, ҳалол ишлаганни ёруғликка чиқазади...

Турдихоннинг қулоғига отасининг кейинги сўзлари ғира-шира эшитилар, хаёл кўзгусида негадир қадрдон комбинати, қадрдон ҳамкасб дугоналари жонланарди шу топда...

Ҳ. ОЛИМЖОНОВ.

ШУ КУННИНГ МУҲИМ ВАЗИФАЛАРИ

Тўққизинчи беш йилликни зўр муваффақиятлар билан якунлаган совет кишилари ўнинчи беш йиллик план ва топшириқларини муддатидан олдин бажаришга енг шимардилар. Шаҳар ва қишлоқларимизда КПСС Марказий Комитетининг 1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари тўғрисида партия XXV съездига лойиҳаси муҳокама қилиниб, янги улуғвор ва реал программа тўла-тўкис маъқулланмоқда. Қишлоқ меҳнаткашлари режа ва имкониятларини қайта кўриб чиқиб, янгидан-янги социалистик мажбуриятлар қабул қилишмоқда.

Сабзавоткорларимизнинг режалари улкан. Улар бу йил 95 минг тонна картошка, 360 минг тонна сабзавот, 75 минг тонна полиз экинлари маҳсулоти, 133 минг тонна мева ва узум сотиш ниятидалар.

Аҳдларининг устидан чиқиш учун ҳаракат қилаётган область пахтакор ва механизаторлари кўкламга пухта тайёргарлик кўришмоқда. Ариқ-зовурларни тозалаш, ирригация тармоқларини ремонт қилиш ишлари авж олдирилмоқда. Кўпгина хўжаликларда ҳайдов, чопиқ тракторлари, экиш агрегатлари муддатидан олдин сифатли ремонтдан чиқариб қўйилди. Маҳаллий ва минерал ўғит ташиб келтириш кучайтирилаётир.

Соҳибкор ва боғбонларимиз ҳам ғайрат кўрсатишмоқда. Теплица хўжаликларида иш қизғин. Кўплаб кўчатлар етиштирилмоқда. Илғор хўжаликларда енгил пленкалар остига кўчат ўтказиш кучайди.

Бунда Тошкент райони сабзавоткорлари пешқадамлик қилмоқдалар. Районда социалистик мусобақа авж олдирилди. Дала ишлари графиги ортиғи билан бажариляпти. Парникларда иш ҳар қачонгидан ҳам яхши уюштирилган. Шу туфайли 20 ўрнига 26,7 миллион дона эртанги карам кўчати пикировка қилиниб, бу соҳадаги топшириқ 133 процентдан зиёдаси билан бажарилди. Собир Раҳимов номли, Ленин номли колхозларда эртанги сабзавот маҳсулотлари етиштириш учун барча куч сафарбар этилган. Далада ишлаётганлар учун зарур шароитлар яратиб берилди. Сабзи, помидор, ош лавлаги, бодринг ва бошқа экинлар уруғи тайёрлаб қўйилган. Эртаги кўчатлар экиладиган майдонларнинг ариғи олиниб, ўғит чиқариб тўкилмоқда.

Ильич номли колхозда сўнгги кунларда далада ишловчилар сони кўпайди. 500—600 киши съездолди социалистик мусобақасида актив қатнашаётганлиги туфайли кўпгина қишки ишлар амалга ошириб бўлинди. Парник ромлари тайёрлаш уюшқоқлик билан ўтказилди. Ўтган йилга нисбатан анча кўп карам уруғи сепилди. Ҳозир 40 минг дона кўчат пикировка қилиб қўйилди. 130 ўрнига 150 гектар ернинг ариғи олинди. 5 минг тоннага яқин гўнг далага чиқариб тўкилди. Колхозда техника ва ишчи кучларидан самарали фойдаланилмоқда.

ДАЛА ИШЛАРИ КУНДАЛИГИ

«Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» колхозида эртанги экинлар экиш, парвариш қилиш соҳасида талай ишлар қилиняпти. Ҳар бир туп ниҳолдан кўпроқ ҳосил олишга пухта замин яратилмоқда.

Пиллакорлар ҳам съездолди вахтасида туриб ишлаб, анчагина ишларни амалга оширдилар. Эски тутзорларнинг атрофлари ҳайдалди, ўғит солинди. Янги кўчат ўтқазиш учун жойлар тайёрланмоқда. Бу йил жаъми 560 минг дона тут кўчати ўтқазилади.

Райондаги бошқа хўжаликларда ҳам қишки ишлар тезкорлик билан амалга ошириляпти. Картошка экиладиган майдонлар тайёрланяпти. Пленкалар остига редиска уруғи сепилмоқда.

Областимиз бир қатор район ва хўжаликларида ҳам эртаги экинлар экишга тайёргарлик кўриш кундан-кунга авж олдирилмоқда.

Кузги-қишки тадбирлар амалга оширилишини назорат қилиб турувчи область штаби аниқлашича айрим мутахассислар, хўжалик раҳбарлари ишни пухта ташкил этиш ўрнига топшириқлар бериш билан кифояланиб қолмоқдалар. Бригадаларда, бўлимларда ишлар график асосида олиб борилмаяпти. Бўшашувчиликка йўл қўйган раҳбарлар район назорат штабларида танқид остига олинмайди. Илғорлар тақдирланмайди.

Бундай аҳволни Оҳангарон районидаги кўпчилик совхозларда кўриш мумкин. «Олмалиқ» совхозида 348 гектар ердаги боғ суғорилиши керак эди, ҳалига қадар бу топшириқ бажарилгани йўқ. 246 гектар боғдаги дарахтларга шакл берилмаган. 80 минг дона тут дарахти ўрнига 30 минг дона кўчат ўтқазилди, холос.

Совхозда ҳайдов, чопиқ тракторлари ҳам тўла ремонтдан чиқарилмаган. Тошкент от заводида ариқ-зовурларни тозалаш топшириғи бажарилмаяпти. Механизация кучи билан 40 минг кубометр ариқ-зовур тозаланиши керак эди, амалда 11 минг кубометр ариқ-зовур тартибга келтирилди. Кунига 5 гектар ердаги боғ суғорилиши ўрнига 3 гектари суғорилмоқда. Бундай аҳволни Ворошилов номли совхозда ҳам учратиш мумкин.

Бўстонлиқ районидаги «Правда 50 йиллиги» совхозида кузги-қишки ишларни амалга ошириш, экиш кампаниясини бекаму-кўст кутиб олиш юзасидан иш чинакамига ташкил этилмаган.

Партиямизнинг тарихий XXV съезди иш бошлайдиган кун яқин қолди. Иш унумини ошириб, съездни меҳнат совғалари билан кутиб олишимиз зарур. Партия, хўжалик, совет-ташкилотлари ўз эътиборларини ишни янада кучайтиришга қаратмоқлари лозим.

ДАЪВАТ ВА САХОВАТ

ЎНИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИК ИЛҒОРЛАРИ

Тошкент агрегат заводининг барча цех ва участкаларида ўнинчи беш йилликнинг дастлабки йили ажойиб меҳнат ютуқларини қўлга киритиш билан бошланди. Фидокор агрегатчилар яқинда пахта терадиган, ғалла ва лавлаги йиғиштириб оладиган комбайнлар, шунингдек тракторларнинг редукторлари учун пландан ташқари дастлабки 1000 та шестерняни ишлаб чиқариб, янги зафар қучдилар. Бундай ютуқларга улар Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиб, ишда энг илғор усуллардан фойдаланиш туфайли эришмоқдалар.

— Биз, — дейди 10-цехнинг илғор ишчиларидан бири бўлган Аҳмаджон Фахриддинов,— заводда кўп станокчилик ҳаракатининг кенг жорий этилганлиги туфайли унумдорликни сезиларли даражада оширишга эришмоқдамиз.

Ҳақиқатан ҳам корхонада кейинги йилларда кўп станокни бошқариш ҳаракати авж олиб кетди. Бунда 10-цех ишчилари алоҳида ташаббус кўрсатмоқдалар. Коллектив шу йилнинг дастлабки кунлариданоқ графикдан анча илгарилаб кетмоқдаки, бу яхши намуна бутун заводга кенг ёйилаётир.

— Ҳозир цехимизда, — дейди цех бошлиғи Александр Степанович Скобелькин, — 110 киши 400 дан ортиқ станокни бошқаряпти. Демак, ҳар бир ишчи камида икки норма иш бажаряпти.

Цех ишчиларининг ҳаммаси фақат сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш, самарадорликни ошириш мажбуриятини олиб меҳнат қилмоқдалар. Бу билан ўнинчи беш йилликнинг асосий шиорига амалий жавоб бермоқдалар.

Заводда кенг авж олган кўп станокчилик ҳаракатининг қандай наф келтираётганлигининг, тажрибали токарь, мусобақа ташаббускори Сергей Коренев тажрибасидан яққол англаш мумкин.

Аввало у, ўз ишида бирданига 5—6 та операцияни бажарадиган ярим автомат токарлик станогини мукаммал ўзлаштириб олди. Ўтган тўққизинчи беш йилликда шу станокда ишлаб, ўнинчи беш йиллик топшириғини муддатидан илгари бажаришга эришган эди. Энди бўлса у бир даврнинг ўзида ана шундай автомат станокнинг иккитасида ишлашга ўтди. Дастлабки кунларда анча қийин туюлган бўлса ҳам, кейинчалик бу соҳада ҳам унинг иши юришиб кетди. Илғор токарнинг иши ўнгидан келганлиги ҳам, ҳаммани қойил қолдираётганлигининг сабаби ҳам аслида шунда. Бунга у ўз касбини такомиллаштириш йўлидаги собитқадамлиги билан эришди.

Шу кунларда пешқадам токарь ташаббусини цилиндрсимон ва конуссимон шестернялар ишлаб чиқарадиган участкалардаги фрезерчи токарлар ҳам кенг қўллаб-қувватламоқдалар. Шу нарса қувончлики, ҳозир бир йўла 6 ва 7 операцияни кўп операцияли дастгоҳларда бемалол бажаришга улгурмоқдалар.

Корхонада турдош касбларни ўрганиш иши ҳам кенг ёйилган. Чунончи, шу участкада энг малакали ишчилардан 20 га яқин пешқадам фрезерчи қўшимча созловчилик касбини ўрганиб олишга муваффақ бўлди.

Шестерняларнинг конуссимон хилини ишловчи участкадаги фрезерчилик группасида тўрт типдаги 9 та станок мавжуд. Турдош касбларни эгаллаш натижасида эндиликда юқоридаги дастгоҳларда зарур бўлган пайтда ҳар бир ишчи ишлай олиши мумкин бўлиб қолди.

Бу соҳадаги муваффақиятлар туфайли цех ишчилари ўз устларига янги мажбуриятлар олиш имкониятига ҳам эга бўлдилар. Чунончи, улар ишлаб чиқаришдаги норма-соатлар унумини ўтган йилдагига нисбатан яна 10 процентга оширишга аҳд қилдилар.

Агрегатчилар партия XXV съездини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар. Улар кўпстанокчилик ташаббусини кенг авж олдириб, меҳнатда янгидан-янги ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Ташаббускорларнинг олдинги сафларида корхонанинг илғор ишчиларидан Н. Ҳабибуллин, А. Назаров, С. Коренев, В. Ли, А. Фахруддинав, М. Житков, ва бошқа кўпдан-кўп илғор ишчилар бормоқдалар. Уларнинг меҳнатдаги шахсий намунаси ишлаб чиқариш суръатини кескин оширишга катта таъсир кўрсатаётир.

КПСС Марказий Комитетининг партия XXV съездига лойиҳасида «ИШЛАБ ЧИҚАРИЛАЁТГАН МАШИНАЛАР, УСКУНАЛАР ВА ПРИБОРЛАРНИНГ СИФАТИ АНЧА ЯХШИЛАНСИН, УЛАРНИНГ ТЕХНИКАВИЙ ДАРАЖАСИ, ИШ УНУМИ ВА ПИШИҚЛИГИ ОШИРИЛСИН» деган жумлалар бор. Бу Тошкент агрегатчилари зиммасига ҳам масъулиятли вазифаларни юклайди. Ташаббускор ишчилар коллективи ҳар бир ишчи ўрнида, ҳар бир участкада ва цехда янада мукаммал технологияни, комплекс механизацияни жорий этиш, шунингдек, бутун корхона бўйича тракторлар ҳамда бошқа қишлоқ хўжалик машиналари учун керакли эҳтиёт қисмларни ишлаб чиқариш бўйича биринчи квартал планини муддатидан бир ҳафта олдин бажариш учун социалистик мусобақани янада кенг авж олдирмоқдалар.

Я. ТЎХТАЕВ.

ЛЕНИН ПАРТИЯСИ СЪЕЗДДАН-СЪЕЗДГАЧА

(В. И. Ленин Марказий музейи Тошкент филиалининг янги кўргазма заллари бўйлаб)

«ПАРТИЯ ДАВРИМИЗНИНГ АҚЛ-ИДРОКИ, ШОН-ШАРАФИ ВА ВИЖДОНИДИР» деган улуғвор сўзлар билан бошланувчи В. И. Ленин Марказий музейи Тошкент филиалининг янги кўргазмаси коммунистик жамият қуришда муҳим босқич бўлган КПСС XXIV съезди қарорларини изчил амалга ошириш, тўққизинчи беш йиллик планларининг муваффақиятли бажарилишини таъминлаш бўйича партиямиз олиб борган улкан раҳбарлик ва ташкилотчилик фаолияти ҳақида ҳикоя қилади.

Ундан ўрин олган К. Маркс, Ф. Энгельс, В. И. Ленин асарлари, партия ҳужжатлари, турли тарихий экспонат ва ашёлар, рангли фотосурат ва плакатлар, жадвал ва макетлар янги жамият бунёд этишда КПССнинг тобора ортиб бораётган йўлбошчилик ролини атрофлича ёритиб беради. Айниқса 9-бешйилликда меҳнаткашлар моддий фаровонлигининг юксалиши, совет кишиларининг сиёсий ва ижтимоий активлигининг ўсиши, фан-техника тараққиёти асосида ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигининг оширилиши, КПСС ва Совет ҳукуматининг Тинчлик программасини амалга ошириш бўйича тинмай олиб бораётган катта фаолиятини акс эттиришга катта эътибор берилган.

Кўргазманинг муҳим хусусияти шундан иборатки, у буюк доҳиймиз ҳаёти ва кураши, КПССнинг тарихий йўлини чуқур ёритиб берувчи музей илмий экспозицияси билан узвий боғланиб кетган ва бу билан партиямизнинг ҳар бир ишда Ленин ғоялари ва васиятларига содиқ эканлиги ифодаланган.

Биринчи бўлимга қўйилган материаллар марксизм-ленинизм таълимоти КПССнинг бутун бунёдкорлик фаолияти, жамиятга сиёсий раҳбарлик қилишининг илмий асоси эканлигини акс эттиради. Партия ўз стратегик ва тактик йўлини белгилашда, коммунистик қурилишнинг янги улуғвор режаларини тузишда доимо ана шу буюк манбага мурожаат қилади. Буюк Ленин ғоявий-назарий меросига таяниб КПСС совет халқининг коммунизм қуришдек мураккаб ва ниҳоятда шарафли ишига катта маҳорат билан раҳбарлик ва йўлбошчилик қилиб келмоқда.

Кўргазмада В. И. Ленининг «идора қилиш учун чиниққан революционер-коммунистлар армиясига эга бўлиш керак, бундай армия бор, бу армия партия деб аталади», деган сўзлари алоҳида таъкидлаб кўрсатилган. Дарҳақиқат, КПСС XXIV съезди кўрсатмалари ва 9-бешйиллик планларининг ошириб бажарилиши доҳий сўзларининг буюк ҳаётий кучидан далолатдир. Коммунистик жамият қуришнинг барча ғоят муҳим вазифалари партиямизнинг буюк даҳоси, унинг битмас-туганмас кучғайрати ва заковати туфайли муваффақиятли ҳал этилмоқда. Ишчилар синфининг, барча меҳнаткашларнинг энг ҳаётий манфаатларини, эзгу мақсадларини ифодаловчи Коммунистик партиягина ҳамма миллатлар ва элатларни ягона интернационал қардошликка бирлаштирган ҳолда янги тарихий режаларни амалга оширишга сафарбар қилиб келмоқда.

Ҳозирги кунда марксизм-ленинизм таълимотининг мураккаб назарий масалаларини ишлаб чиқиш, кундалик амалий, ташкилотчилик фаолияти, мамлакат экономикасига раҳбарлик қилиш, ташқи сиёсатнинг зарур ва ниҳоятда масъулиятли проблемаларини ҳал этиш меҳнаткашларни коммунизм идеаллари руҳида тарбиялаш, маданиятни ривожлантириш, мамлакатнинг енгилмас мудофаасини таъминлаш, социалистик Ватанимиздаги барча халқларнинг қардошларча дўстлигини мустаҳкамлаш — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси олиб бораётган улкан фаолиятнинг асосий кўлами шулардан иборатдир.

Кўргазма залларида КПСС Марказий Комитетининг 1975 йилги апрель ва декабрь Пленумлари материалларига, навбатдаги партия XXV съездини чақириш билан боғлиқ масалалар ҳақидаги қарорларига кенг ўрин ажратилган. Қўйилган материаллар КПСС XXV съезди коммунистик жамият қуришда янги муҳим босқич бўлиб хизмат қилишидан далолат беради.

Бир қанча жадвал ва диаграммаларда КПСС XXIV съездидан сўнг мамлакатимизда коммунистлар сонининг ўсиши, партиямизнинг ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар ва зиёлилар орасидан етишиб чиққан энг етук ва илғор вакиллар ҳисобига ўз сафларини кенгайтириб борганлиги акс этган. Агар Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалаба қозонган 1917 йилнинг октябрь ойида партиямиз 350.000 аъзога эга бўлган бўлса, 1971 йил 1 январига келиб улар сони 14.372.563 кишига етди. 1975 йил 1 январгача олинган ҳисобга кўра КПСС ўз сафида 15.294803 коммунистни бирлаштирувчи ниҳоятда катта кучни ташкил қилади. Партиямиз сафида юздан ортиқ миллат ва элат вакилларини учратиш мумкин. Музейда келтирилган рақамларга кўра, ҳозирги кунда партия аъзоларининг 41 процентини ишчилар, 14,4 процентини колхозчи деҳқонлар ва 44,6 процентини зиёлилар ва бошқа табақа вакиллари ташкил қилади.

Бир қанча материаллар 1973—1974 йиллар орасида ўтказилган муҳим сиёсий иш — партия ҳужжатларининг алмаштирилишига бағишланган. У партия сафларини янада жипслаштиришга, партия ташкилотларининг жанговарлик қобилиятини оширишга, коммунистларнинг меҳнат ғайрати ва ижтимоий-сиёсий активлигини оширишга, уларнинг ишлаб чиқаришдаги ва ижтимоий ҳаётдаги авангардлик ролининг ўсишига катта таъсир кўрсатди. 1973 йилги биринчи партия билети КПСС Марказий Комитетидаги анъанага кўра Владимир Ильич Ленин номига ёзилганлиги мутлақо қонунийдир. Ленин партия билетига Леонид Ильич Брежнев имзо чекди. Буюк доҳий номига партия билети расмийлаштирилганлиги фақат рамзий маънога эга бўлмасдан, балки бу партиямизнинг Ленин васиятларига бўлган садоқати, аксидир.

Кўргазманинг иккинчи қисми совет халқининг 9-бешйилликда эришган катта меҳнат ютуқларига бағишланган. Халқ хўжалигининг барча соҳаларида, саноат ва қишлоқ хўжалигида, илмий-техника тараққиётида, фан ва маданият, санъат ва адабиётда катта муваффақиятларга эришилди. «Тўққизинчи беш йиллик мамлакатимиз тарихидаги энг яхши бешйилликдир. Ватанимиз янада бадавлат, янада қудратли бўлиб қолди. Совет кишилари янада яхшироқ яшай бошладилар». Леонид Ильич Брежневнинг 9-бешйиллик якунларига берган бу юксак баҳоси энг кўринарли жойга ёзиб қўйилган ва кўргазмадаги юзлаб ҳужжат, экспонат ва рақамлар бу сўзларнинг ёрқин далили бўла олади.

Диаграммалардан биридаги рақамларга кўра тўққизинчи беш йиллик давомида мамлакатимизда миллий даромад 28 процентга, саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми 43 процентга, аҳолининг жон бошига олинган реал даромад 24 процентга ошган. Бошқа кўпгина кўрсаткичлар ҳам совет кишиларининг моддий ва маънавий фаровонлиги кескин яхшиланиб бораётганлигини кўрсатиб беради. Республикамиз меҳнаткашлари эришган меҳнат зафарлари ҳам ёрқин рақамларда акс этган.

Ўтган беш йилликда қишлоқ хўжалиги соҳасида, айниқса пахта етиштиришда катта муваффақиятлар қўлга киритилди. Музейда кўрсатилган рақамлар тўққизинчи беш йиллик давомида СССРда сал кам 38 миллион тонна пахта етиштирилганлиги ва улардан деярли 25 миллион тоннаси республикамиз пахта далаларида териб олинганлигини қайд қилиб ўтади.

Кўргазманинг катта қисми республикамиз партия ташкилотининг КПСС XXIV съезди қарорлари ва тўққизинчи беш йиллик белгилаган планларни бажариш бўйича олиб борган катта раҳбарлик ва ташкилотчилик фаолиятига бағишланган. Ўзбекистон Коммунистик партияси XIX съездининг ҳужжат ва материаллари партиямиз ленинчи Марказий Комитетига чексиз содиқ эканлигини акс эттиради. «Ўзбекистон Коммунистик партияси ҳам КПССнинг катта ва жанговар отрядидир, — деган эди Леонид Ильич Брежнев Ўзбекистон ССРга Халқлар Дўстлиги ордени топширилишига бағишланган тантанали мажлисда сўзлаган нутқида.— Республикангизнинг ҳозирги ва келажакдаги ҳамма ютуқлари Ўзбекистон Коммунистик партиясининг ғоявий-сиёсий ва ташкилотчилик фаолияти билан чамбарчас боғланган. Республика коммунистларининг қарийб ярим миллион кишилик армияси партиямиз ленинчи Марказий Комитетининг содиқ таянчи бўлиб келди ва содиқ таянчи бўлиб қола беради».

Ўтган йиллар давомида республикамиз коммунистлари сони янада кўпайди. Бу муҳим ўзгариш конкрет рақамларда акс этган. Агар Ўзбекистон Компартияси сафи 1924 йили 8.359 кишини ташкил қилган бўлса, 1971 йил улар сони 428.507 кишига етди. 1975 йил 1 январига келиб республикамиз коммунистлари 472.342 кишини ташкил қилди.

Республикамиз коммунистлари халқ хўжалигининг барча тармоқларида катта кўтаринкилик, зўр ғайрат ва шижоат билан меҳнат қилмоқдалар. 9-беш йиллик давомида икки беш йиллик шахсий планларини бажарган А. Абдураҳмонов, Б. Ефремов, Д. Қулматова, Х. Содиқова, П. Рибченко, А. Умаров ва бошқа кўпгина меҳнат илғорларининг фотосуратлари кўрсатилган. Ўзбекистон корхоналаридаги 600 дан ортиқ ишчи икки беш йиллик топшириқларини бажаришга муваффақ бўлдилар.

Тўққизинчи беш йиллик давомида маҳсулот сифатини яхшилашга ҳам катта эътибор берилди. Жумладан, кўргазмадаги рақамларга кўра 1976 йил 1 январгача республикамиздаги 123 корхонада тайёрланган 592 маҳсулотга Давлат сифат белгиси берилган. Улар орасида Чирчиқ трансформатор заводининг трансформаторларини, «Таштекстильмаш» заводининг ип-йигирув машиналарини, «Электрохимпром» Чирчиқ ишлаб чиқариш бирлашмаси тайёрлаган азот кислотасини ва бошқа халқ хўжалиги учун зарур бўлган кўпгина маҳсулотлар номини учратамиз.

Бу йиллар давомида катта меҳнат зафарлари учун республикамиз қўлга киритган икки юксак мукофот — Халқлар Дўстлиги ва Октябрь Революцияси орденлари ҳам қўйилган.

Кўпгина материаллар совет халқлари ўртасидаги дўстлик янада мустаҳкамланиб ва чуқурлашиб бораётганлигини, совет кишиларига хос ўзаро ёрдам, биродарларча ҳамжиҳатлик ва аҳиллик ҳисси тўққизинчи беш йиллик кўрсатмаларини муваффақиятли бажарилишида катта роль ўйнаганлигини кўрсатади.

Қўйилган ҳужжатлар, турли ашё ва фотосуратларда совет халқларининг метин дўстлиги, қардошларча иттифоқи, уларнинг Коммунистик партия атрофидаги монолит бирлиги гавдаланган. Социализмнинг бу буюк ғалабаси КПСС олиб бораётган изчил ленинча миллий сиёсат натижасидир. Партиямиз ўз фаолиятида доимо В. И. Ленининг пролетар ва социалистик интернационализм ҳақидаги кўрсатмаларига амал қилиб келди ва бундан буён ҳам уларга содиқ қолади.

Совет кишиларининг барча халқлар маданияти, санъати ва адабиётини ўрганишга, бошқа республикалар халқ хўжалиги ривожланишининг бой тажрибаларини билишга бўлган интилиш тобора ошиб бормоқда. Бу жараёнда айниқса улуғ рус тилининг роли беқиёс каттадир. Кўргазмадан ўрин олган қатор материалларда Ўзбекистон Коммунистик партиясининг кейинги йилларда рус тилини ўрганиш бўйича меҳнаткашларга катта қулайликлар туғдириш соҳасида олиб борган самарали фаолияти акс этган. Жумладан, улар орасида яқинда Тошкентда бўлиб ўтган рус тилини ўрганиш масалаларига бағишланган Бутуниттифоқ илмий-амалий конференция материалларини учратиш мумкин.

Ўнлаб ҳужжат ва материаллар КПСС XXIV съезди қабул қилган Тинчлик Программасини амалга ошириш бўйича партия Марказий Комитети, Совет ҳукумати ва шахсан КПСС Марказий Комитети Бош секретари Леонид Ильич Брежнев олиб бораётган улкан фаолиятга бағишланган.

«Ленин партияси съезддан—съездгача» кўргазмаси билан яқиндан таниша борган сари кишида буюк Ленин партиясига бўлган чексиз ҳурмат ва миннатдорчилик туйғулари тобора орта боради. Кўргазма материаллари партиямизнинг ҳозирги даврдаги фаолиятини чуқур ўрганишга катта имкониятлар яратиб беради.

С. САИДҚОСИМОВ.

ҚАҲРАМОН ШОИР

МУСА ЖАЛИЛ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 70 ЙИЛЛИГИГА

Совет Иттифоқи Қаҳрамони, Ленин мукофоти лауреати, халқ шоири, коммунист Муса Мустафо ўғли Жалилов — Муса Жалил 1906 йилнинг (2) 15 февралида Оренбург губернасининг Шарлик волостида деҳқон оиласида дунёга келди.

У даставвал ўз овулида савод чиқарди. Оила шаҳарга кўчгач, уни ўша даврда машҳур бўлган «Ҳусайния» мадрасасига ўқишга берадилар. Муса Жалил 12 ёшида Улуғ Октябрь инқилобини кутиб олди. 14 ёшида комсомол сафига кирди. Шу йили унинг биринчи шеъри Туркистон фронт газетаси «Қизил Юлдуз»да чоп этилди.

Муса Жалил илк шеърларидан бошлабоқ ўзининг она-Ватанга, унинг меҳнаткаш халқига бўлган самимий ҳурматини изҳор қилди, душманларига қарши қаҳр-ғазабини билдирди. Шоирнинг янгиликка, тараққиётга, социализм пойдеворини тезлик билан қураётган совет халқига, жанговар Қизил Армияга бағишланган шеърлари матбуот саҳифаларида тез-тез кўрина бошлади.

Муса Жалилнинг дастлабки шеър ва поэмалари 1925 йилда «Биз борамиз» номи билан тўплам ҳолда нашр этдирилади. Бу тўпламда бахтли ҳаётга қадам ташлаётган совет кишилари улуғланади. У тинмай ижод қилиб, 1929 йилда «Ўртоққа» шеърий тўпламини, 1934 йилда Ленин комсомолининг жанговар қурувчилик ҳаётига бағишланган «Орденли миллионерлар» номли шеър ва поэмалар тўпламини босмадан чиқарди.

30-йиллардаёқ Муса Жалил ўз ижодининг асосий йўлини аниқ белгилаб олган эди. Унинг «Партиянинг наказ» (1930), «Кишки шеър» «Хат ташувчи» (1940) каби асарлари бунинг яққол исботидир.

Муса Жалил ижодий фаолиятини қизғин ижтимоий-сиёсий иш билан боғлиқ ҳолда олиб борди. Бир қатор газета ва журналларга муҳаррирлик қилди. Комсомол Марказий Комитетининг миллий бюроси ишларида фаол қатнашди. Шулар билан бирга у ўз устида ҳам кунт билан ишлади, билимини ошириб борди ва 1931 йилда Москва Давлат университетининг адабиёт факультетини муваффақиятли тамомлади.

Муса Жалил Москва Давлат консерваторияси ҳузурида татар опера студияси ташкил этилганидан бошлаб унинг адабий қисмига бошчилик қилди, бир қатор либереттолар ёзди. Унинг либереттоси асосида композитор Жиганов томонидан ёзилган «Олтин соч» операсига давлат мукофоти берилди. У Татаристон Совет ёзувчилари союзига раҳбарлик қилиб, татар ёзувчиларининг бадиий маҳоратларини юксалтириш, Советлар Ватани, дўстлик, қизғин меҳнат ҳақида юксак мазмунли асарлар яратди.

Улуғ Ватан урушининг дастлабки ойларида Муса Жалил фронтга жўнади. Она-Ватанни ҳимоя қилишга ундаган шеърлари, мақола-чақириқлари билан совет жангчиларини қаҳрамонликка илҳомлантирди. Ўша йилларда чоп этилган «Окопдан хатлар» шеърий тўплами уруш даври жанговар лирикасининг энг ажойиб намуналаридандир.

1942 йилнинг июнида у Волхов фронтида фашист газандалар билан бўлган қаттиқ жанглардан бирида оғир яраланади ва душман қўлига тирик тушмаслик учун курашади. Лекин, шоир иложсиз қолади, охирги ўқи ҳам тугайди:

Нетай ахир дўст-
пистолетим
Сўнгги сўздан тўсат бош
тортди...
(«Кечир юрагим» шеъридан).

Қонхўр душман оғир яраланган шоирни «кишан солиб қўлига», «эрксизлик қаърига отади», асир олади. Лекин, душманлар «Ватан ишқи», «халқ дарди» билан ёнган, «олов бўлиб алангаланган» шоирнинг мағрур қалбини, руҳини буколмадилар.

Асирликда, эрки букилганда ҳам Муса Жалил бир он бўлса-да, фашистларга тиз чўкмади, «жанг онтин сўнгги дамгача доғсиз сақлади», манфур душманга қарши сўнгги қони қолгунча курашга қасамёд қилди. Шоир душманнинг ички томонида яширин группалар ташкил қилди, совет ҳарбий асирларининг қочишларини уюштирди, концлагерларда сиёсий иш олиб бориб, фашизмнинг мағлубиятига ўз улушини қўшди. Муса Жалил ўзи тузган яширин ташкилот аъзоларига қарата: «Биз ўлимдан кучлироқ бўлишимиз лозим! Коммунистларнинг бурчи кишиларни фашистлар концлагеридан қутқармоқ! Ёки курашда ўлмоқ! Бошқача бўлиши мумкин эмас», — деган қасамига ҳаётининг сўнгги дақиқаларигача содиқ қолди. Шоирнинг актив фаолиятидан хабар топган фашист газандалари уни Моабит қамоқхонасининг қоронғи, якка кишилик хонасига ташлайдилар.

Аммо, қийноқ, қўрқитиш, ҳатто ўлим даҳшатлари ҳам толмас курашчи шоирнинг метиндек иродасини бука олмади. У тор хонада ҳам ижоддан-курашдан тўхтамади, жаллодларни лаънатлади:

Тиз чўкмайман қотил
қаршингда;
Тутқун қилсанг, қулдек
эзсанг ҳам.
Ўлсам, тикка туриб ўламан,
Болта билан бошим кессанг
ҳам.
(«Қотилга» шеъридан).

Шоирнинг «Моабит дафтари» туркумидаги шеърларининг ҳаммасида эрк, озодлик, она-Ватанга садоқат, совет халқига ҳурмат, унинг ғалабасига, келажагига ишонч идеяси қизил ип бўлиб ўтади.

Уруш, унинг даҳшатлари, оқибатлари, концлагер ҳаёти ва ниҳоят турмадаги кўз кўрмаган, қулоқ эшитмаган қийноқлар, азоб-уқубатлар «Моабит дафтари» шеърларига ўзининг «унитилмас муҳри»ни босди.

Муса Жалилнинг шеърлари ички заруриятнинг, юрак амрининг нидосидир, маҳсулидир. Шоирнинг асирликда ёзилган асарларининг ҳаммаси фашист босқинчиларга бўлган қаҳр-ғазабини, эркка, озодликка, ғалабага фаол муносабатининг ёрқин далилидир, исботидир.

Мустаҳкам иродали Муса Жалилнинг шеърларида уруш фожиаси, унинг тафсилоти, оқибати тасвирланишига қарамай, уларнинг ҳаммаси оптимизм руҳи билан суғорилган, уларда келажакка, ғалабага умид нури қуёшдек порлаб турадир:

Москва келар, қора
зиндондан
Этажакдир бизларни озод.
Чунки унинг тонг байроғида
Ёзувлидир: «озодлик, ҳаёт».

Тюрьма қоронғу, эшигида қулф», «қўли занжирбанд» бўлса ҳам эркталаб шоир асло умидсизликка тушмайди. Унинг ҳаёл қуши узоқларга учади, нигоҳи «бузилган йўллар, ёнган шаҳарлар»га, «юз манқалда одам этидан кабоб пиширган» фашист газандаларга, ҳатто «қуёш ҳам юз ўгирган», «қуллик, ваҳшат, ўлим элчи»ларига тушади, лекин Муса Жалил халқнинг ғалабасига, Ватанининг истиқболига ишонади:

Қирлар тўлсин олтин
буғдойга,
Ёнган уйлар қатор тиклансин.
Ғолиб халқнинг меҳнат
теридан
Қирлар кулсин, гуллар
яшнасин.

Шоирнинг орзулари уммондек буюк, тасаввури, мушоҳадаси осмондек кенг эди. Муса Жалил «ер титратиб, от ўйнатиб», «душманни тор-мор этиб» ғалаба билан ўз юртига қайтиши аниқ ва шарт бўлган совет жангчилари ғалабасини олдиндан кўрди, тасаввур қилди, олқишлади:

Ер титратиб, от ўйнатиб,
куйлаб ўтармиз,
Душманларни тор-мор
этиб, юртга қайтармиз.
(«Озодлик марши» шеъридан).

Шоирнинг «Бўрилар», «Ёш она», «Ўлимга», «Ваҳшат», «Сокчи» каби асарлари ўша мудҳиш, қонли даврнинг тарихий-бадиий ҳужжатларидир. «Моабит дафтари» шеърлари шоирнинг фашистлар устидан чиқарган адолатли ҳукмидир, юрак қони билан уларга ёзган айбномасидир.

Қайраганда жаллод болтасин
Итдай лаззат туйиб қонида,
Евузларга қарши сўнгги
сўзим
Биз айтармиз ҳукм залида.
Бир кун келар, халқ ҳукм
этар,
Қатор бўлар кескин ва қисқа.
Қоним билан ёзган сўнгги
шеърим,
Айбномам бўлур фашистга.
(«Ҳукм олдидан» шеъридан).

Муса Жалил шеърларининг ҳар бир мисрасида аланга бор. Жангга, ғалабага ундовчи бир ҳайқириқ бор. Ҳар бир сатр гоҳ алам, гоҳ изтироб, гоҳ туғён, гоҳ қасос-ўч, гоҳ ўта мунгли руҳ касб этиб жаранглайди-ю, ватанпарвар шоир руҳий оламини очишга хизмат қилади.

...Юртдан кетдим юртни,
сени, деб,
Мен курашдим қонли ҳар
дамда.
Юртни, сени қўлимдан
берсам,
Нима қолар менга оламда!...
(«Ишонма» шеъридан).

ёки:

Жудо қилиб она юртимдан
Қаерларга элтиб ташладинг!
Минг ўксиниб йиғлайман:
юртим
Тупроғига томмас ёшларим.
(«Сўнгги гина» шеъридан).

Киндек қони тўкилган мўътабар, муқаддас тупроқни, ерни она деб атаган Советлар Ватанининг вафодор, содиқ фарзандигина ўлимнинг ҳар лаҳзада чанг солишига қарамай жонидан азиз диёри тўғрисида шундай мисраларни ёзиши мумкин.

1944 йилнинг октябрида Берлиндаги Моабит тюрьмасида фашистлар совет халқининг жасур фарзанди, толмас курашчи Муса Жалилни қатл этдилар.

Лекин, қотиллар ўзларининг бу қабиҳ жиноятларини ташқи оламдан, прогрессив инсониятдан пинҳон тутдилар. Шунинг учун ҳам Муса Жалил ҳаётининг сўнгги кунлари ҳақида, ҳалок бўлганлиги ҳақида унинг ватандошлари бехабар қолдилар.

1945 йилнинг баҳорида халоскор совет қўшинлари фашизм устидан ғалаба қозонди, озодталаб халқларнинг эркесевар фарзандларини тутқинликда сақлаган концлагерлардан асирлар озод қилинди. Моабит тюрьмасида Муса Жалил билан бирга бир камерада бўлган, у билан дўстлашган белгиялик партизан Андре Тиммерман ҳам озод бўлди. Андре ўз Ватанига Муса Жалилнинг 1944 йил январь ойида унга топширилган шеърлар тўпламини олиб кетди ва Брюсселдаги Совет Иттифоқи консулига топшириб, шоирнинг қаҳрамонларча ҳалок бўлганлиги ҳақида сўзлаб берди.

Муса Жалилнинг ҳаёт йўли ҳам, олижаноб инсонлиги ҳам, оташин ватанпарварлиги ҳам, руҳий олами ҳам, ҳамма-ҳаммаси унинг шеъриятида ўзининг ёрқин аксини топган.

Муса Жалил гуркираган оловдек қалбини, меҳрини, орзу-умидини шеърларига берганди. Шеърларини эса қаҳрамон Совет халқига ҳадя этган эди.

Нарзулла ШОДИЕВ,
Абдуҳамид ЖАЛОЛОВ,
филология фанлари кандидатлари.

ДУНЁ ОВОЗИ
чет эл хабарлари

ПАНАМА ХАЛҚ ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

ПАНАМА, 12 февраль. (ТАСС). Бу ерда Панама халқ партияси Марказий Комитетининг бўлиб ўтган кенгайтирилган пленумида қабул қилинган резолюцияда бундай дейилади. Панама халқ партияси КПССнинг бўлажак XXV съезди муносабати билан Совет Иттифоқи Коммунистик партиясини табриклайди. Резолюцияда озодлик ва мустақиллик йўлида қаҳрамонона курашаётган халқлар учун, бутун тараққийпарвар инсоният учун Совет Иттифоқи коммунистларининг яқинлашиб келаётган анжуманининг тарихий аҳамияти таъкидлаб ўтилади. Съезд қарорлари халқаро кескинликни юмшатиш жараёнини янада мустаҳкамлашга шубҳасиз ёрдам беради, тинчлик ва тараққиёт ишига хизмат қилади деб таъкидланади резолюцияда.

Пленум иштирокчилари ҳозирги босқичда партия фаолиятини активлаштириш зарурлиги билан боғлиқ бўлган ташкилий масалаларни қараб чиқдилар. Панама халқ партияси уставига киритиладиган ўзгаришларни қабул қилдилар.

Пленум империалистларнинг агрессиясига қарши шунингдек Жанубий Африка республикаси ирқчиларига қарши курашаётган Ангола халқи билан бирдамлигини изҳор этди. Панама коммунистлари, деб таъкидланади ана шу масала юзасидан резолюцияда, Ангола Халқ Республикасининг қонуний ҳукуматига қарши чиқаётган реакция малайлари билан маочиларнинг тил бириктираётганликларини кескин қоралайдилар. Панама республикасининг коммунистлари айни пайтда социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг Ангола халқига бераётган биродарлик ёрдамини қизғин маъқуллайдилар.

ТАРАҚҚИЁТНИНГ ЕТАКЧИ ОМИЛИ

БЕРЛИН, 12 февраль. (ТАСС). ГБСП Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Хонеккер бу ерда меҳмон бўлиб турган Германия Компартиясининг раиси Г. Мис билан учрашди.

Суҳбат чоғида ҳар икки партия раҳбарлари тинчлик, демократия ва социализм учун курашда коммунистларнинг масъулияти ошиб бораётганини қайд қилиб, ҳар икки партиянинг КПСС билан жанговар иттифоқи мустаҳкам эканлигини таъкидладилар. Томонлар жаҳон коммунистик ҳаракати бирлиги ва жипслигини мустаҳкамлаш учун ўзларининг бутун кучларини бағишлашга бундан буён ҳам қарор берганликларини айтдилар.

ГФРдаги муайян доиралар бошлаган ва кескинликни юмшатишга ҳалақит беришни ўз олдига мақсад қилиб қўйган антикоммунистик ва антисовет кампания меҳнаткашларнинг манфаатларига зарар етказиши учрашувда кўрсатиб ўтилди. Аксинча, жаҳон тараққиётининг етакчи омили бўлган СССР билан маҳкам иттифоқ — меҳнаткаш халқнинг кучини ҳамиша мустаҳкамлайди.

ПОРТУГАЛИЯДАГИ АҲВОЛ

ЛИССАБОН, 12 февраль. ТАСС мухбири Э. Ковалев хабар беради:

Португалияда апрель ойининг охирларида ўтказилиши мўлжалланган республика президенти сайловини, қонун чиқарувчи мажлис депутатларини ва маҳаллий ҳокимият органларини сайлашга тайёргарлик бошланди. Ҳамма жойда сайловчилар қайтадан рўйхатга олинмоқда ва бу рўйхатлар текшириб чиқилмоқд.а Миллий сайлов комиссияси аъзолари тайинланди ва улар ишга киришдилар.

Сайлов муддати яқинлашган сари айрим партиялар ўртасида кураш кескинлашиб бормоқда. Ўнг матбуот президентликка кўрсатилиши мумкин бўлган консерватив номзодларни мақтаб чиқмоқда. Айни вақтда у Португалия революциясининг демократик ғалабаларини сақлаб қолиш учун, ҳукуматда коммунистлар ва социалистларнинг иштирок этиши учун курашаётган ҳозирги президент Кошта Гомешга нисбатан ҳуружини кучайтирди.

Айни вақтда Лиссабонда узоқ давом этган Португалия ҳукуматини қайта қуриш ишлари тамом бўлди. Кеча кабинетнинг янги аъзолари қасамёд қилдилар. Коммунист Алвару Вейга ди Оливейра жамоат ишлари министри, социалист Эдуарду Перейра граждан ва уй-жой қурилиши ҳамда коммунал хўжалиги министри қилиб тайинланди.

Бу ерда Португалиянинг собиқ бош министри генерал Васку Гонсалвиш расмий равишда запасга бўшатиб юборилганлиги ҳам эълон қилинди.

Эфиопия. Мамлакат халқи демократик тараққиёт йўлидан бориб ўтган йил бир қатор чет эл банклари, йирик саноат ва савдо корхоналарини национализация қилишга эришди, аграр реформа муваффақиятли амалга оширилмоқда. Мамлакатда биринчи марта 8 соатлик иш куни жорий қилинди. Суратда: реформа натижасида ер олган маҳаллий деҳқонларни кўриб турибсиз.

ТАСС фотохроникаси.

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

ПРАГА.

ЧКП Марказий Комитетининг Бош секретари, ЧССР президенти Г. Гусак Чехословакия—Совет дўстлиги иттифоқи делегациясини қабул қилди. Делегация аъзолари Чехословакия—Совет дўстлиги иттифоқининг фаолияти ҳақида, «1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» тўғрисида КПСС Марказий Комитетининг партия XXV съездига лойиҳаси Чехословакия меҳнаткашлари томонидан қизғин кутиб олинганлиги ҳақида ахборот бердилар.

Г. Гусак ўз нутқида КПССнинг бўлажак XXV съезди совет халқи ҳаётида муҳим воқеа бўлибгина қолмай, шу билан бирга коммунистик ва ишчи партиялар ҳамда бошқа социалистик мамлакатлар халқлари учун илҳомбахш намуна бўлажагини таъкидлади.

БРЮССЕЛЬ.

Бельгия Коммунистик партиясининг ташаббуси билан мамлакатда ишсизликка қарши кураш ҳафталиги ўтказилмоқда. Коммунистлар шу ҳафта мобайнида меҳнаткашлар ўртасида актив тушунтириш ишларини олиб борадилар, уларга ўзларининг меҳнат қилиш ҳуқуқини қаттиқ туриб ҳимоя қилиши учун ёрдам берадилар.

БОНН.

Ғарбий Германиянинг Брауншвей шаҳрида ГДР билан ГФР чегара комиссияси яна ўз ишини бошлади.

БАЙРУТ.

Исроил турмаларида қамалиб ётган 332 фаластинлик араб очлик эълон қилди. Очлик ўзларига нисбатан қилинаётган ваҳшиёна муносабатларга қарши норозилик юзасидан ўтказилмоқда. Фаластин информация агентлиги Наблус, Рамаллаа ва Иордан дарёсининг ғарбий соҳилидаги бошқа шаҳарларда жойлашган Исроил турмаларида қамалиб ётган барча маҳбуслар ҳам очлик эълон қилганлигини хабар беради.

(ТАСС ,12 февраль).

ЛЕКЦИЯ ВА СУҲБАТЛАР

БЎКА. (Телефон орқали олинди). КПСС Марказий Комитетининг 1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари тўғрисида партия XXV съездига лойиҳаси, Ўзбекистон Компартияси XIX съезди, республика қишлоқ хўжалик илғорлари қурултойи материаллари моҳиятини меҳнаткашлар онгига етказишда идеология ходимларининг роли катта. Бўка район партия комитети ўз фаолиятида бу масалага алоҳида эътибор бермоқда.

Яқинда 50 га яқин агитатор, пропагандист, сиёсий докладчилар колхоз ва совхозларга жўнаб кетди. Улар асосан район партия комитети, район ижроия комитети масъул ходимлари, корхона, ташкилот, муассасаларнинг раҳбарларидан иборат. Булар орасида Қ. Ғофурова, С. Баратов, Б. Нурмуҳамедов, Р. Бойқораев, А. Севостянова сингари тажрибали сиёсий докладчилар бор.

ҚИШЛОҚ ИСТИҚБОЛИ

Янгийўл районидаги Новомихайловка қишлоғи кундан кунга чирой очиб бормоқда.

Тўққизинчи беш йилликда қишлоқда 250 дан зиёд уй-жой қурилди, электрлаштириш тўла тугалланди. Савдо, медицина, маданий оқартув муассасалари янада кенгайди. Айни кунларда бу ерда газлаштириш ишлари қизғин олиб борилаяпти.

Ўнинчи беш йилликда Новомихайловканинг жамоли яна ҳам очилади. Янги-янги уй-жойлар, маданий ва маиший хизмат кўрсатиш объектлари қуриб битказилади, меҳнаткашлар фаровонлиги ошади. Қишлоқ аҳли шу кунларда порлоқ истиқбол учун астойдил меҳнат қилмоқда.

Манзарали ва боғдорчилик совхози теплицасида ранг-баранг гуллар ўстирилмоқда. Суратларда: (юқорида) теплица ишчилари Р. Бикина гулларни парвариш қилмоқда. (Пастда) Т. Андреева.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

ОРЖОНИКИДЗЕ РАЙОНИДА

УЙ ТЎЙЛАРИ

Кейинги йилларда Қибрайда янги-янги бинолар қурилиб посёлка чиройига чирой қўшмоқда. Ана шундай бинолардан бири —36 квартирали уйга кўчиб кирганлар яқинда уй тўйларини ўтказдилар.

Шу кунларда қўли гул қурувчилар янги қурилиш объектида ишлаяптилар. Янги уй-жой биноси биринчи квартал охиригача ниҳоясига етказилади. Яна бир 36 квартирали уйда сўнгги жиҳозлаш-пардозлаш ишлари бормоқда.

●

ЯНГИ ЦЕХ

Райондаги хўжалик-рўзғор буюмлари фабрикасида тўр ишлаб чиқарадиган янги цех иш бошлади. Цех замонавий тўқув машиналари билан жиҳозланган.

Мунира Салимова, Фотима Қорабоева ва Хосият Қурбонова каби цех ишчилари кунлик план топшириқларини 120 процентга етказиб бажариб, ҳамкасбларига ўрнак бўлмоқдалар.

●

ҚУЛАЙЛИК ЯРАТИЛДИ

Автомат телефон станцияси эски бинода жойлашган бўлиб, аҳоли талабини тўла қондира олмас эди. Бунинг устига кам номерли эди.

Яқинда станция янги замонавий типда қурилган бинога кўчирилди. Бу бинода барча қулайликлар мавжуд. Номерлар сони эса 600 дан оширилди.

М. МИРСУЛТОНОВ.

КОММУНИСТИК ТАРБИЯ ВА МАТБУОТ

ТАҚРИЗ

«Ўзбекистон» нашриёти республика меҳнаткашларини коммунистик руҳда тарбиялашда матбуотнинг роли ва аҳамиятига оид китоб[1] нашр қилди. Бу асар ривожланган социализм даврида партиявий матбуотнинг тарбиявий роли ошиб бориши масалаларига бағишланган.

Монография муаллифи —тарих фанлари кандидати, доцент К. Отамирзаев узоқ йиллар илмий-тадқиқот ишлари олиб бориши натижасида сермазмун асар яратди.

Бизнинг давримизда — ривожланган социализм даврида партиянинг энг муҳим вазифаларидан бири — коммунизм кишисини шакллантириш, уни ҳар томонлама камолотга етказишдан иборат. Бу программ вазифани бажариш йўлида партия оммани коммунистик руҳда тарбиялашнинг барча восита ва манбаларини кенг ва муттасил ривожлантиришга жиддий эътибор бермоқда. Матбуот партиямизнинг энг жанговар қуроли сифатида оммани тарбиялаш, коммунизм қурилишида меҳнаткашлар активлигини янада оширишнинг муҳим воситаси бўлиб хизмат қилмоқда.

Китобнинг кириш қисмида ана шунга мувофиқ Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг матбуот моддий-техника базасини кенгайтириш ва такомиллаштириш, замонавий полиграфия саноатини барпо қилиш, соҳасидаги фаолияти ёритилган.

Автор партия ҳужжатлари ва архив материалари асосида бу жараённи аниқ кўрсата олган. 1959—1970 йиллар мобайнида республика полиграфияси йирик машина ва механизмларнинг ўзидан 2500 таси билан жиҳозланди. Партия ва ҳукуматимиз ғамхўрлиги туфайли китоб нашр қилиш ишлари ва вақтли-кундалик матбуот тараққиёти ҳам анча кенг ривожланди. 1958 йили республикамизда чоп этилган китобларнинг тиражи 20 миллион 35 минг бўлса, 1970 йилга келиб бу кўрсаткич 33 миллион 463 мингга етди. Газеталарнинг йиллик тиражи эса деярли уч ярим марта кўпайди. Шу ўн икки йил ичида матбуотни обуна бўйича тарқатиш 4,3 мартага ошди.

Партия ташкилотларининг бевосита раҳбарлигида обуна ташкил қилишда жамоатчилик ташаббуси ва фаолиятига ҳам жиддий эътибор берилди. Китобда пойтахт Тошкент области партия ташкилоти ва бошқалар мисолида партия ва жамоат ташкилотларининг ана шу соҳадаги фаолияти ёритилган.

Ишчи-деҳқон мухбирлари, газета ва журналлар атрофига жамоатчилик асосида ишловчи активни уюштириш соҳасидаги ишлар республика матбуотидан тортиб то кўп тиражли газеталар мисолида акс эттирилган.

Асарнинг биринчи боби меҳнаткашлар коммунистик дунёқарашини такомиллаштиришда матбуотнинг ролига бағишланган. Матбуотимизнинг юбилейлар арафаси — Ўзбекистон ССР ва республика партия ташкилотининг 40 йиллиги, Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги, В. И. Ленин туғилганига 100 йил тўлиши муносабати билан олиб борган ишлари ҳам китобда яхши таҳлил қилинган.

Партиявий ҳужжатларни, марксизм-ленинизм классиклари асарларини ва партия маорифи учун мўлжалланган адабиёт ва қўлланмалар нашр қилиш масалаларига ҳам эътибор берилган.

Китобда назарий билимларни пропаганда қилишда Тошкент, Фарғона, Самарқанд, Андижон ва Қорақалпоғистон АССР область газеталари, «Ёш ленинчи», «Комсомолец Узбекистана» газеталарининг олиб борган ишлари илмий умумлаштирилган, аҳамияти кўрсатилган.

Матбуотнинг социалистик маданият кўзгуси, коммунистик ахлоқ-одоб тарбиячиси сифатидаги роли «Совет Ўзбекистони», «Правда Востока» газеталари намунаси асосида баён этилган. Янги рубрикалар, тематик саҳифалар, қўшма саҳифалар ва туркумлар мисолида ёритилган бу муҳим масала китобнинг энг мазмунли қисмларидан бирини ташкил этади.

Меҳнатга коммунистик муносабатни тарбиялаш — ривожланган социализм даврининг энг муҳим масаласидир. Коммунистик матбуотда илғор тажрибаларни тарғиб қилиш, социалистик мусобақани кенг ёритиш, ишлаб чиқариш машъаллари фаолиятини ҳар томонлама пропаганда қилиш —матбуотимиз мазмунининг асосий қисмини ташкил этишига асарда алоҳида эътибор берилган. Меҳнат тарбиясига оид китоб ва брошюралар орасида пахта етиштиришда меҳнат қилаётган машъаллар тажрибаси, уларнинг новаторлиги тўғрисидаги асарлар катта тарбиявий аҳамиятга эгадир. Шу боисдан ҳам Т. Охунова, Любовь Ли, А. Чудная, М. Умурзоқов, О. Камолова, В. Тюпко, Ж. Кўчиев, М. Жалолов ва М. Дадажоновлар тажрибаси ҳақидаги асарлар, айниқса, кенг жамоатчиликнинг эътиборига сазовор бўлди.

Республикамиз — Иттифоқимиздаги энг кўп миллатли республикалардан бири. Китобда матбуотнинг меҳнаткашларни ватанпарварлик ва халқлар дўстлиги руҳида тарбиялашдаги ролига ва унинг бу соҳадаги фаолиятига махсус боб бағишланган. Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг нашриёти, «Ўзбекистон», «Ёш гвардия», «Фан» ва бошқа нашриётларнинг бу мавзуга оид чиқарган китоблари жиддий анализ қилиниб, уларнинг тарбиявий аҳамияти кўрсатилган.

Республика вақтли матбуотида она-Ватанга муҳаббат, ҳарбий-ватанпарварлик тематикаси ҳам ўзининг муносиб аксини топмоқда. Буюк ғалабанинг 20, 25 ва 30 йилликлари арафасида совет халқларининг қаҳрамонлиги, жумладан —ўзбек фарзандларининг жасурлиги тўғрисида жуда кўп қизиқарли материаллар ёритилди. Китоб автори ана шу фактик материаллар асосида газеталарнинг ватанпарварлик тарбиясидаги ролини атрофлича текширган. Иқтисодий тараққиётда, маданий ҳаётда миллатлар ўртасидаги ҳамкорлик ва унинг аҳамияти таъсирли ва мазмунли мисоллар асосида ёритилган.

Мазкур китоб баъзи камчиликлардан ҳам ҳоли эмас. Асарда ёшлар матбуотининг тарбиявий ролига кам ўрин берилган. Тўққизинчи беш йиллик даври материаллари ҳам умумлаштирилса, мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Қ. Отамирзаевнинг бу асари партиявий матбуотнинг тарихига оид адабиётлар сафидан муносиб ўрин олади, деган умиддамиз.

Ш. ЕҚУБОВ, тарих фанлари кандидати.

А. МИРЗААҲМЕДОВ, журналист.

[1] К. Атамирзаев. «Печать и коммунистические воспитание» «Узбекистан», 1975 г.

КОЛХОЗДА 10 МАКТАБ

ЯНГИБОЗОР. Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхози марказидан 20 километр наридаги Ковардан участкасида типовой мактаб биноси фойдаланишга топширилди. Бу бинода 450 ўқувчи машғулотларни бошлаб юборди. Янги мактабдаги машғулотлар кабинет системаси бўйича ташкил этилган. Куни узайтирилган группалар ҳам бор.

Шу билан «Политотдел» колхозида ўнинчи мактаб ишга тушди. Бугунги кунда колхознинг ҳамма участкаларида мактаб бор. Кенг ва ёруғ бинолар, педагогиканинг замонавий воситаларидан фойдаланиш болаларни ўқитиш ва тарбиялаш жараёнини самарали равишда ташкил этишга имкон беради. Бу ерда очилган хореография мактабида колхозчиларнинг 70 боласи балетмейстер мутахассислар раҳбарлигида шуғулланмоқда. Истеъдодли болалардан 150-таси колхоз музика мактабида ўқимоқда.

Ҳозир бу ерда жами 3,5 мингта ўқувчи бор. Уларни ўқитаётган 200 та ўқитувчининг кўпи колхоз йўлланмаси билан педагогика олий ўқув юртларини битириб келган кишилардир. Ўтган беш йилликнинг ўзидагина хўжалик янги мактабларни қуриш ва уларни жиҳозлашга 5 миллион сўмдан зиёд пул сарфлади.

(ЎзТАГ).

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

ОЛИМПИАДАНИНГ ОЙДИН ЙЎЛИ

Шу кунларда миллионлаб ишқибозларнинг диққат-эътибори Австриянинг Инсбрук шаҳрига қаратилган. Бу ерда бир неча кундан бери XII қишки Олимпия ўйинларининг машъаласи ёшлик, спорт ва дўстликнинг рамзи сифатида аланганиб турипти. Гўзал Тиролнинг серманзара ерларига жаҳоннинг турли мамлакатларидан мингдан зиёд энг кучли спортчилар тўпланишган. Олимпия ўйинлари Совет Иттифоқи спорт делегациясининг муваффақиятли стартлари билан бошланди. Умуман олганда мамлакатимиз вакилларининг олимпия ўйинларида карвонбошилик қилишлари эндиликда ҳеч кимни ажаблантирмайди. Совет Иттифоқи терма командаси биринчи марта бундан 20 йил муқаддам ҳаваскор спортчиларнинг улкан анжуманида иштирок этиб, норасмий ҳисобда фахрий шоҳсупанинг энг юқори поғонасидан ўрин олган эди.

Ўшандан бери совет спортчилари қишки олимпиадаларда биринчи ўринни эгаллаб келмоқдалар. Фақат 1968 йили Франциянинг Гренобль шаҳрида бўлган X Олимпия ўйинларидагина бу анъана бузилди, мамлакатимиз вакиллари Норвегия командасидан кейинда қолган эдилар. Лекин 1972 йили спортчиларимиз Саппоро олимпиадасида энг кучли деган номни яна қайтариб олдилар.

Ҳозирги кунда Л. Белоусова ва А. Протопопов, Л. Скобликова ва В. Кузин, В. Веденин ва Л. Баранова каби кўплаб спортчимиз бошлаб берган анъанани ажойиб ёшларимиз муносиб давом эттиришмоқда. И. Роднина ва А. Зайцев, Р. Сметанина ва Т. Аверина каби спорт юлдузларини ҳозир ким билмайди дейсиз. Улар Австриянинг фахри бўлган Тиролни ўзларининг катта маҳоратлари билан забт этишяпти. Айниқса, программага биринчи марта киритилган спорт рақслари бўйича мусобақаларда Людмила Пахомова ва Александр Горшковларнинг қўлга киритган муваффақиятлари салмоқлидир. Улар олимпиадалар тарихида биринчи бўлиб муз устида рақс тушишда олтин медалларни қўлга киритдилар.

Бундай анжуманларда совринли ўринларни эгаллаш осон гап эмаслиги яхши маълум. Шуни ҳисобга олганда совет спортчилари қўлга киритаётган медалларнинг қанчалик қимматли эканлигини тасаввур қилиш мумкин. Лекин шундай бўлсада Евгений Куликов 500 метрга конкида учишда олган олтин медаль, спорт рақси усталари Ирина Моисеева ва Андрей Миненковларнинг кумуш медаллари бундан ҳам қимматлидир. Чунки, бу медаллар жуда оғир курашларда қўлга киритилди.

Е. Куликов стартга чиқишдан аввал қаттиқ шамоллаган, иситмаси ҳам анчагина баланд эди. Шундай бўлса ҳам у муз йўлкасига чиқди, совет спорти шарафи учун бор кучи, маҳоратини ишга солди ва бунинг эвазига олимпия чемпиони ҳамда рекордчиси унвонларига сазовор бўлди. Спорт рақслари бўйича ихтиёрий программадаги чиқишлар бўладиган куни Ирина Моисеева ҳам бетоб эди. Шундай бўлсада у майдонга чиқди. Шериги Андрей Миненков билан шундай рақс тушдики, муз саройини тўлдириб ўтирганлар уларни бутун программа давомида олқишлаб турдилар.

...Олимпиада давом этяпти. Хоккейчиларнинг, трамплиндан сакровчиларнинг ва бошқа қишки спорт турлари қатнашчиларининг баҳслари қизғин бораяпти. Якшанба кунигача барча турлардаги ва норасмий команда ҳисобидаги ғолибларнинг номи узил-кесил маълум бўлади. Ҳозир қўлга киритилган 20 дан ортиқ медаль ва очколар мамлакатимиз спортчилари норасмий ҳисобда бу гал ҳам биринчи ўринни олишларидан далолат беради.

Қишки олимпия ўйинлари тугай деб қолди. Олдинда Монреалда ўтадиган ёзги Олимпия ўйинлари турипти. Ҳамма ерда мусобақалар, қизғин беллашувлар давом этаверади.

* * *

XII қишки олимпиада мусобақаларида совет спортчилари пешқадамликни давом эттиришмоқда. Ўтган куни 4x5 километрга аёллар ўртасида чанғида мусобақалашишда Нина Балдичева, Зинаида Амосова, Раиса Сметанина ва Галина Кулаковалар ҳурмат шоҳсупасининг энг юқорисидан ўрин олиб, терма команда жамғармасига яна битта олтин медаль қўшишга муваффақ бўлишди. Олимпиадачиларимиз масофани 1 соат 07 минут 49,75 секундда босиб ўтишди. Фигурали учишда Владимир Ковалев 187,64 балл тўплаб, иккинчи ўринни эгаллади ва кумуш медалга сазовор бўлди. Жаҳон рекордчиси Валерий Муратов 1000 метрга конькида учишда учинчи ўринни эгаллаб, бронза медалини қўлга киритди. Совет олимпиадачилари 11 та олтин, 5 та кумуш ва 8 та бронза медали билан кейинги ўринларда келаётган рақибларидан анча ўзиб кетди. ГДР вакилларида 6 та олтин, 4 та кумуш ва 4 та бронза, Америка Қўшма Штатлари спортчиларида эса 2 та олтин, 3 та кумуш ва 4 та бронза медали бор холос.

Хоккей мухлислари олимпиада чемпиони СССР—Чехословакия учрашувида аниқланади деган фикрда эдилар. Чунки ҳар иккала команда бугунгача бўлган учрашувларда фақат ғалаба қозониб келишаётган эди. Халқаро олимпиада комитети медицина комиссияси Чехословакия командаси капитани Ф. Поспишилни текшириб кўриб, у ичган дори таркибида жуда оз миқдорда кодеин борлигини аниқлади. Бу мусобақа низомига хилоф бўлганлиги сабабли Польша хоккейчилари билан бўлган ўйин натижаси бекор қилиниб, Чехословакия хоккейчиларига мағлубият ёзилди.

ОЛИМПИАДА ЧЕМПИОНЛАРИ

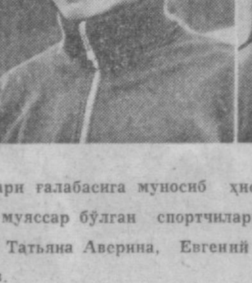

Суратларда: Совет спортчилари ғалабасига муносиб ҳисса қўшган, олимпиада чемпиони деган юксак унвонга муяссар бўлган спортчиларимиздан (чапдан) Ирина Роднина ва Александр Зайцев, Татьяна Аверина, Евгений Куликов, Людмила Пахомова ҳамда Александр Горшков.

●

ЯНА КУЧЛИЛАР САФИДА

Олмаотада Армия спорт клубларининг энг кучли боксчилари ўртасида ўтказилган мусобақада Туркистон ҳарбий округи вакиллари ҳам иштирок этдилар. Д. Грубов, И. Эгамбердиев, В. Шин, А. Шпилов, В. Алексеевлар ўз вазнларида биринчи ўринни эгаллашди. О. Эргашев, А. Гухарбоқиевлар иккинчи Н. Анфимов учинчи ўринни олди.

ПЕШҚАДАМ БЎЛИБ

Мамлакат биринчилиги учун «А» класси биринчи группасида қатнашаётган Тошкентнинг «Динамо» волейболчилари бугун навбатдаги учрашувларини ўз майдонларида Грозныйнинг «Спартак» командаси билан ўтказадилар. Чемпионатни муваффақиятли бошлаган тошкентлик волейболчилар тўрт ўйиндан кейин уч очкога эга.

●

ФУТБОЛ МАЙДОНЛАРИДА

СССР терма командаси футболчилари Югославияда меҳмон бўлиб туришибди. Улар бу ерда мавсумга тараддуд кўриш билан бирга ўртоқлик учрашувларини ҳам ўтказишмоқда. Белграднинг «Партизан» командаси билан бўлган ўйин совет футболчиларининг ғалабаси билан тугади. Футболчиларимиз бу матчда жами 3 та тўп киритдилар. Лекин бу тўпнинг биттасини ҳимоячимиз Решко ўз дарвозасига киритди. Колотов билан Онишченко «Партизан» командаси дарвозасига иккита тўп киритиб ҳисобни 2:1 га етказдилар.

* * *

Польшанинг «Шомберки» футболчилари республикамизда меҳмон бўлишиб, учта ўртоқлик учрашувини ўтказишди. Шахтёрлар шаҳри Битомдан келган футболчилар аввалига Фарғонада маҳаллий «Нефтяник» билан беллашиб, ўйинни 2:2 ҳисобида дуранг қилдилар. Самарқандда маҳаллий «Строитель» командаси билан бўлган иккинчи ўйин ҳам дуранг бўлиб тугади. Бунда ҳисоб очилмади. Польша футболчилари учинчи учрашувларини Навоийда «Зарафшон» командаси билан ўтказдилар. Бу ўйин ҳам 2:2 ҳисобида дуранг бўлди.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

Тошкент Давлат цирки

20 МАРТДАН 31 МАРТГАЧА
МАКТАБ ЎҚУВЧИЛАРИНИНГ БАҲОРГИ
КАНИКУЛ КУНЛАРИДА
СОВЕТ ЦИРКИ УСТАЛАРИ ИШТИРОКИДА

КАТТА ЦИРК ТОМОШАЛАРИ

Томошалар 11.00, 15.00, ва 19.30 да бошланади.
Коллектив бўлиб келиш учун заявкалар қабул қилинмоқда.
Касса эрталаб соат 10 дан кеч 8 гача ишлайди.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 17.25— ТОШКЕНТ. 17.30 — **«Солдатча»** (бадиий фильм). 18.10 — Қўғирчоқ театрининг спектакли. 18.55 — «Зангори экран» почтаси. 19.20 — **«Ахборот».** 19.35 — Ота-оналар университети. 20.10 — «Правда» газетасининг сиёсий шарҳловчиси Ю. А. Жуковнинг халқаро мавзулардаги суҳбати. 20.55 — КПСС XXV съезди делегатлари ҳақида ҳикоялар. 21.05 — **«Ахборот».** 21.25 — Концерт. 22.00 — **«Вақт».** 22.30 XII қишки Олимпия ўйинларида. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.05 — ТОШКЕНТ. 10.10 —Янгиликлар. 10.20 —Мультфильм. 10.50— **Телевизион миниатюралар театри.** 11.30 —Ота-оналар учун консультация. 12.00 — Ёшлар ижоди. 12.40 — Фильм-концерт. 13.10 — **«Иванна ҳужумда»** (бадиий фильм). 17.25 — МОСКВА. 22.00— ТОШКЕНТ. 22.30 — **«Соялар чошгоҳда ғойиб бўлади»** (телевизион бадиий фильм, 6-серия). УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 17.25 —ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

15 ФЕВРАЛЬ, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 12.00 — Телевизион бадиий фильм. 13.30 — Қишлоқ янгиликлари. 14.30 — Музикали киоска. 15.00 — Бадиий фильм. 17.00 — Халқаро панорама. 17.30 — XII қишки Олимпия ўйинларида. **Хоккей:** ЧССР — СССР. 19.30 — ТОШКЕНТ. 19.05 — Мультфильм. 19.15 — **«Ахборот».** 19.30 — КПСС XXV съездига меҳнат рапортлари. 20.00 — Адабий кўрсатув. 20.40 — Дала ишлари кундалиги. 20.50 — Ўн минут музика. 21.00 — **«Ахборот».** 21.20 — **Телевизион миниатюралар театри.** 22.00 — **«Вақт».** 22.30 —Фильм-концерт. 22.55— XII қишки Олимпия ўйинларида (фигурали учиш). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.05 — ТОШКЕНТ. 10.10 — Янгиликлар. 10.20 — Мультфильм. 10.30 — «Қувноқ стартлар». 11.30 — «Физкультура ва спорт» (тележурнал). 12.00 — «Иқбол» программаси. 14.10 — Қишлоғимиз жамоли. 14.25 — Телевизион новеллалар театри. Жек Лондон. **«Қотиллик».** 19.00 — МОСКВА. 22.30 — Мультфильмлар. 22.55 — **«Соялар чошгоҳда ғойиб бўлади»** (телевизион бадиий фильм, 7-серия). УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 17.00 — ФРУНЗЕ КЎРСАТУВЛАРИ.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА—14|II да **Кўрмайин босдим тиконни,** 15|II да **Уйланиш** (12.00), **Кўрмайин босдим тиконни.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 14|II да **Ажаб савдолар,** 15|II да **Хонума хоним** (кундузи), **Олифта** (кечқурун), 16|IIда **Тошболта ошиқ.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 14|II да **Ҳазон бўлган баҳор** (17.30).

КИНО

Дунё (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Дерсу Узала — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун), «ЧАЙКА» (11.00, 16.10), «ВОСТОК» (10.00, 13.00, 16.00, 18.30, 21.15), «МОСКВА» (11.00, 13.30, 16.00, 18.30, 20.45), «НУКУС» (11.00, 14.00, 17.00, 20.00).

Ивановлар оиласи — «ЎЗБЕКИСТОН» (жуфт соатларда), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда).

Тонгдан тонггача — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА» (жуфт соатларда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Афоня — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (12.00, 16.00).

Бўлиши мумкин эмас; Афоня: — «ҚОЗОҒИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Фавқулодда ҳодиса — «ЧАЙКА» (13.30, 18.45, 21.15).

ТОШКЕНТ ХАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»). Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и областного Совета депутатов трудящихся.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26. ТЕЛЕФОНЛАР коммутатор — 330249 дан 330258 гача. Эълонлар — 338142.

Р—01194. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, № 26. Индекс 64634. В. 2489.